

VESTNIKOV
MESEČNIK
četrtek,
27. februarja
2003
95. številka

pen

... besede
lepe
pošilani
vseni.

rafi Natalija Juhnov

Karolina Kolmanič

Februarskemu Penu dajejo pridih ženske – od naslovnice do zadnje strani. V duhu pregovora: *Ženska samo tega ne pove, česar ne ve.* Naslednji Pen pa bo že pomladno razcveten – izide 27. marca.

Beltinci v znamenju črke G

Prvi, ki je vnesel v pomurski medijski prostor veselo besedo »zezanje«, humorist in voditelj glasbenih spektaklov GEZA FARKAŠ, se bo kmalu preskusil v novi dejavnosti. V svojih BELTINCIH bo namreč kmalu odprl GEZA PUB – lokal, kjer bo mogoče dobiti posebno zezasto pivo (belo in črno).

Geza napoveduje, da bo v pubu ekskluzivno na voljo tudi najbolj evropska od vseh pomurskih pijač: šmarnica iz filovskih gor. Pustimo se presenetiti!

Vojislav zavrnil Bojana

Kalvarije

»Ne, hvala, z Muro bi rad kakšno tekmo tudi zmagal!«

Pravzaprav bi težko stutali, kdo lahko komu pomaga – doslej neuspešni selektor slovenske žogobcarske reprezentance BOJAN PRAŠNIKAR (levo) trenerju nogometašev Mure VOJISLAVU SIMEUNOVIČU (ki mu v fazaneriji tudi ni postlano z rožicami, saj so zlati časi soboškega nogometa žal minili) ali obratno. Pa vendar smo uspeli zvedeti, da je Bojan Vojislavu obljubil vsaj tri reprezentante za Murino »operacijo obstanek v prvi ligi«. Iz dobro obveščenih virov smo uspeli zvedeti, da je stari lisjak Simeunovič ponudbo dobrohotno zavrnil, češ da bi mu slovenski reprezentanti (glede na njihovo mizerno formo) v Murinih vrstah delo samo še otežili ... frbo

Maščevanje po dobrem stoletju

Iz zgodovine je znano, da je HADIK branil LENDAVO pred Turki in svojo hrabrost plačal z življenjem. Po več kot sto letih se je končno znova zgodila Lendava, le da so bili tokrat Turki poraženi. Pa ne morebiti s sabljami, pač pa z namiznoteniškimi loparji – slovenska reprezentanca (na čelu z lokalnim matadorjem SASOM IGNJATOVIČEM) je namreč prepričljivo ugnala turško! frbo

Hrvati že vedo!

Pentute razkrivajo veliko resnico: kdor želi biti NAJ v svetu vrhunskega športa, mora ob vseh drugih pogojih izpolnjevati temeljnega: priprave morajo potekati v TERMAH 3000. Dokaz: tu so kovali svoje medalje alpska smučarja KOSTELIČEVA in GIRARDELLI, kegljavka KARDINARJEVA in atletinja BUKOVČEVA.

Zadnji, ki so jih odkrile Pentute, so zdajšnji svetovni prvaki v rokometu – reprezentanca HRVAŠKE se je v miru pripravljala na svetovno prvenstvo na Portugalskem in nato šokirala športni svet. Zdaj so najboljši, in to (kot pravijo sami) tudi po zaslugi odličnih razmer v Moravskih Toplicah.

frbo

Župan Feliks se ne da

Stiki

Pentute so tudi zato, da merijo priljubljenost 26 pomurskih županov. Nekatere imajo ljudje bolj, nekatere manj radi. Očitno velja za župana KRIŽEVEC PRI LJUTOMERU, FELIKSA MAVRIČA, prvo.

Ljubezen mu je dovolj strastno izkazala dama na nedavnem občnem zboru Društva kmetov Križevci - Veržej. Kateri je v slavnostnem trenutku bolj užival, Pentute ne poročajo.

gegra

Cmmmokkk!

Akademiki

Pletenje košar je znanost

Pa tudi umetnost! To je spoznala trojka VLADO SMODIŠ iz OTOVEC (stoji), LUDVIK HORVAT iz BREZOVEC (s košaro) in FRANC SEVER iz ŠALAMENEC (v levi roki diskretno drži šibe). Verjetno se sprašujete, kateri od treh zna splesti košaro. Odgovoru boste bližje, če dodamo, da je Smodiš sadjar, Horvat pa doktor znanosti - ostane torej Sever, ki je za oba prej omenjena uradno in diplomatsko izjavil, da je imel že tudi manj spretno učence. gegra

Šibamo šibe

V sili vrug še muhe žre

Pregovori so eno, realno življenje pa nekaj čisto drugega. Glasbeno navdahnjena murskovalovca BOŠTJAN ROUS (očala) in BOJAN KOS (z uro na levi roki) nista večerjala muh, sta pa ondan začutila, da ju srbijo pete. Zato sta se odločila, da gresta na javno prireditev - ples. Jadno sta jo mahnila na ulico in dame, ki so prihajale mimo, milo rotile, naj se ju usmilijo in naj z njima zaplešijo nekaj taktov argentinskega tanga. Ker se ni našla nobena, ki bi bila dovolj razumevajoča za njune plesne možganske vibracije, sta stopila skupaj in zaplesala v noč. Priče pravijo, da bi bila njuna plesna umetnost še prelestnejša, če bi bila zraven še glasbena spremljava ...

Oaj, kak mi je fajn!

Žmeten si kak žakel!

Poplesovanje

Kruh, vino in ... lepa dekleta

Ta glažek še ni prazen!

Projekti

Likovni pedagog iz FILOVEC JOŽE GUTMAN je aktiven. In to v več smereh - je med najzaslužnejšimi, da je multilateralni projekt (ali vi veste, kaj to pomeni?) z nazivom Kruh in vino - nova podoba bivanja zaživel prej, kot so mnogi pričakovali. Uresničili so ga skupaj s kolegi iz Madžarske, zato so tudi lahko kandidirali za evropski denar.

Pentutarji šušljajo, da projekta niso podprli le člani društva GAJ, pač pa tudi mnoga brhka dekleta - kot (zdaj že nekdanja) prekmurska vinska kraljica MELITA GABER.

gegra

Trendi

Sončenje pozimi

ALENKA HADELA (sedi) je z desnega brega Mure in jo poznajo po tem, da se tudi v najbolj mrzlem obdobju leta rada nastavlja sončnim žarkom, pa četudi na nasprotnem bregu Mure. Pentutarski fotoreporter jo je ujel v bližini Dolnje Bistrice, kar je sicer blizu njene vasi - ŠAFARSKEGA (znano po tem, da je tam sedež občine Razkrižje). Adela se seveda ni sončila kar tako - v ozadju sta jo budno pazila mož JANEZ pa prijatelj JOŽE (in številni drugi). Tutajo, da so se možje bali, da vrle Adele ne bi ukradel kakšen prekmurski povodni mož ...

jog

O, Alenka, Alenčica...

Uspehi v svetu biznisa

Bravooo!

Venera in bančniki

Po uspešno opravljenem delu je bila upravičena dobre volje prva dama Venere RENATA BAKAN FICKO ...

Ko govorimo o regijskem gospodarstvu, ponavadi jokamo in stokamo, kako slabo nam gre. Pa ni nujno, zato Pentute z veseljem opisujejo pozitiven primer.

Poslovni stiki med agencijo VENERA in banko Bank Austria Creditanstalt so lahko zgled sodelovanja, pri katerem sta zadovoljni obe strani. Tako je Venera nedavno poskrbela za resnično imenitno otvoritev novih prostorov banke. V priložnostnem kulturnem programu so med drugimi sodelovali MATJAŽ FARIČ, DARIO VARGA in MAR DJANGO. Da se za razvoj pomurskega turizma ni bati, so dokazali dijaki Srednje gostinske šole iz Radenec, ki so poskrbeli za vrhunsko postrežbo okrog sto tridesetih gostov.

... zadovoljen pa je bil tudi eden od slavnostnih govorcev, vodja poslovne enote banke v Murski Soboti MARJAN ŠKALIČ.

»Z rodoslovjem se ukvarjam od leta 1987. Svojemu abrahamu sem namenil knjigo Korenine Makoter, v kateri sem zapisal, da je to začetek raziskav o mojih prednikih, ki so temeljile predvsem na pripovedovanju staršev in sorodnikov. Po izidu sem se našega drevesa lotil strokovno in z znanstvenim pristopom ter ugotovil, da se samo na pripovedovanje in spomine ljudi ni mogoče zanesti. Pozabljam, si izmišljujemo, prilagajamo svojim predstavam, dokumenti pa ostanejo takšni, kot jih je zapisal čas. Dokazal sem, da je bila življenjska zgodba naše babice Marije Kaničar drugačna, kot so mi pripovedovali starši, in razkril sem, kako je umrl naš dedek Franc Makoter.

Makoterjevi iz Cezanjevca so imeli zaledje v hribovskem delu ljutomerske fare, zato nisem odkril povezave z Makoterji v drugih dolinskih krajih Prlekije. Do nadaljnjega bo verjetno ostala neraziskana rodbinska povezava z nekdanjimi Makoterji na Veščici in Cvenu, čeprav sem v to raziskavo vložil veliko truda,« je drobci iz pripovedi, ki se je Alojzu Makoterju po skoraj petnajstih letih raziskovanja in zbiranja gradiva o rodbini usedla v dušo in srce. Pisno in slikovno gradivo obsega 280 strani, ki jih je razmnožil in zvezal v kakšnih dvajset, lahko bi rekli unikatnih ročno izdelanih knjig in si tako podaril zavidanja vredno darilo. Pa ne le sebi – s svojim delom je bogato obdaril vse svoje sorodstvo. Kar številčno je že zaradi dejstva, da sta oče Jožef in mama Frančiška spravila na svet osem otrok.

Alojza Makoterja 60 let

Ena zanimivejših družinskih fotografij s praznovanja. Ob Alojzu je žena Danica, s katero skupaj »vozita« od 11.1.1966. Poročil se je med služenjem vojaškega roka. Morda je njuna iskrica preskočila prav zaradi pedagoškega poklica. On je bil učitelj, pozneje vrsto let ravnatelj v Bučkovcih (zdaj Mala Nedelja) in na Razkrižju, zdaj uči likovni pouk, tehniko in je knjižničar na osnovni šoli na Razkrižju. Danica je kot učiteljica športne vzgoje prve izkušnje nabirala na ljutomerski gimnaziji, po poroki do upokojitve pred dvema letoma pa vztrajala na osnovni šoli Mala Nedelja. V sredini sta sin Matej, ki se kot podjetnik ukvarja z opremljanjem vrtcev in šol, ob tem se dodatno izobražuje na gradbeni fakulteti v Gradcu, in snaha Tinka. Hčerki oziroma Alojzovi vnukinji Karla in Izza sta bili med tem v družbi rodbinskih vrstnikov.

Gostje so prihajali »od doma«. Bratranec Jože Makoter iz Krapja je jubilaru podaril škaflo, ki je izdelek njegovih rok. V ozadju so člani njegove družine.

»Za tole fotografijo pa bi rad, da jo objavite. Na njej sta ob meni soseda Branko Zidar, direktor iz križevskega Tondacha, in njegova žena Jana. Lepo je imeti takšne sosede, odlično se razumemo. In s svojim prihodom sta me res počastila,« je z navdušenjem pripovedoval o tej in o drugih fotografijah s slavlja. Žal za vse zgodbe in fotografije na tej strani ni prostora, zagotovo pa bodo našle prostor v naslednji izdaji rodbinske kronike.

Izjemna družinska fotografija, ki je nastala jeseni leta 1954 in na kateri je zbrana vsa družina – starša Jožef in Frančiška ter osem otrok: Frančka, Janez, Alojz, Angela, Jožko, Anica, Franc in Milica. K njej je Alojz pripisal: Frančka je že v šoli v Ljubljani, Janez je bil v 8. razredu, jaz pa v 1. letniku nižje gimnazije, medtem ko ima Milica s svojo snico le tri leta.

Dva portreta: levo Alojz Makoter v živo na praznovanju v rakičanskem gradu, kamor je povabil svojo rodbino, sosede in prijatelje, desno portret Alojza Makoterja kot ga pri šestdesetih vidi slikar Ignac Premoša iz Godemarca. Ni ga portretiral prvič. Na uvodni strani v knjigi je še en Alojzov portret, narisano leta 1980.

Da je Alojz svoje praznovanje umestil v sobane rakičanskega gradu, ni čisto po naključju. Njegova hčerka Vesna Laissani (na fotografiji v sredini) je univerzitetna diplomirana organizatorka dela in vodi Izobraževalni center Rakičan, ki ima sedež prav v tem gradu. V otrocih je Alojz zapustil kar nekaj svojih sledi – ljubezen do pedagoškega dela, umetniško žilico z neizčrpno zakladnico idej, sam je namreč tudi slikar, radovednost, vedoželjnost in vztrajnost, pozitiven življenjski naboj ... V grajskih sobanah rakičanskega gradu je bilo kot pred davnimi leti – voščiti je prišel sam graščak Ivan in slovesno pognjene mize so se šibile pod dobrotami ... Vesnin mož Mohamed Laissani, ki je inženir lesarstva v Muralesu, se je potrudil, da hčerka Melisa in sin Elias na dedkovem slavlju nista ostala lačna.

Drevo življenja, ki ga je po dolgoletnem raziskovalnem delu in soočenju z življenjskimi zgodbami okrog štiristo ljudi izrisal Alojz Makoter. Osrednja oseba družinske »zgodbe« je njegova prababica Marija, rojena 1. oktobra 1850, ki je s svojim zanimivim, raznolikim in pogumnim življenjem deblu zarisala zanimive veje. Imela je tri nezakonske otroke in trikrat se je poročila ... »In ko sem odkrival vse podrobnosti mojih preteklih rodov, sem se kar preselil v tista obdobja. Potem pa te kar vleče. Veliko časa preživim v arhivih in imam zbranega ogromno materiala. Vsebinsko ga povezujem in zgodbe iz preteklosti se kar razpletajo in zaživijo ... Verjemite mi, mnogo ljudi brska po arhivih ... torej je tam veliko lepega, tudi skrivnostnega ... Pravi užitek.« Izjava, ki objablja še kakšno zanimivo knjigo!

ŽIVLJENJEPIS
 Rodil sem se 23. januarja 1941 leta v Cezanjevcih. S sedmimi letom sem stopil v osnovno šolo v istem kraju. Osnovno šolo sem dovršil s solidnim uspehom.
 Potem sem se vpisal v gimnazijo v Ljutomeru. Prvi razred sem končal s prav dobrim, drugi s odličnim, tretji v prvo polletju pa s prav dobrim uspehom.
 Moja mati in pišče Frančiška Vauportič in je doma v Lukavcih. Njen položaj v mladosti je bil zelo težak. Oče je bil zelo krut do svojih otrok. Pretepali jih je za vsako malenkost. Včasih je bil do njih dober.
 Moj oče je doma v Cezanjevcih sin malega posevnika. Njegov oče je bil zelo napreden. Povečal je svoje majhno posestvo. Mnogo dobrega ni še lahko napravil, saj leta 1922 leta so ga ubili konji.
 Moj oče je zaposlen v X2 v Cezanjevcih kot blagajnik.
 Mami s nami otroki obdeluje njive. Moramo dobro obdelati polje, ker ga imamo malo, če bošeno kaj pridelati.

Življenjepis je Alojz Makoter napisal dnevnega februarja leta 1957, ko mu je bilo štirinajst let in je hodil v sedmi razred. Pred dvema letoma je spise bratov in sester zbral in izdal v simpatični knjigi Slovenske šolske naloge, v kateri smo našli tudi tale življenjepis. Izjemno dragocena in pristočna knjižica, ki ohranja dokumente najlepšega življenjskega obdobja – otroštva. Mnogi smo brez njih. Ko so bili na koncu šolski zvezki in podobne stvari v napoto celo na podstrešju, so odromali v smeti. Tole knjižico bi najraje pokazala mladim staršem – potem zagotovo ne bi zavrgli nobenega šolskega ali kakšnega drugega izdelka svojih otrok!

Irma B.

Nataša J.

Sedeli smo v prekmurski gostilni in gledali smo skozi okna na prometno cesto, polno tovornjakov, ki so vozili iz Italije v Bolgarijo in dalje. Obsojali smo vojno kot politični, predvsem pa gospodarski nesporazum med tistimi, ki imajo nafto in z njo trgujejo, in tistimi, ki je imajo premalo, pa bi si radi naredili zalogo.

- Kdo pa se danes še tepe zaradi nafte? Pod zemeljskimi plastmi, globlje kot sicer, je je več, kot je potrebujemo. Poleg tega pa bi bil že čas, da se začnemo prevažati na posebno energijo, na brezžične električne baterije. Da ne bi onesnaževali okolja, da bi se vozili tiho, varno. Da bi avtomobili imeli senzorje in bi se sami od sebe ustavljali pred zidom, drevesom, drugimi avtomobili. To bi zahtevalo strogo varnostno razdaljo.

- Tehnika, znanost, računalništvo tako naglo napredujejo, zakaj potem ne bi napredovala pacifistična presoja. Saj je zelo preprosto: namesto vojn moramo dati prednost miru, toleranci, svobodi. Človeštvo pa, kot da še ni odraslo.

- Na protestnem mitingu za mir sem videl napis: Dol s križarskimi vojnami! Pa kdaj je bilo to? Spomnimo se samo na četrto križarsko vojno.

Na Hrvaškem. V Zadru. Leta 1202. Ko so križarji, na poti v Konstantinopol, današnji Carigrad, napadli z morja, zavzeli in uničili Zadar. Krščanski križarji zahodne Evrope so uničili krščansko mesto v Dalmaciji. Na poti iz zahodne Evrope na vzhod, Orient, Jutrovo.

- Pogosto sem trdil, da so ceste, ki se gradijo na ravni

deželi in prinašali s sabo čudovite spomine. Celo nekdanji češki predsednik Vaclav Havel je v šestdesetih letih potoval kot turist po cesti Maribor-Slavonski Brod-Sarajevo-Mostar-Dubrovnik. Kasneje je prišel na Hrvaško kot državnik, vendar ni bil posebno navdušen, ne nad Dubrovnikom ne nad Zagrebom. V Dubrovniku je bilo preveč igralcev, v Zagrebu premalo intelektualcev. A Čehi so zapustili pri nas še kar ugleden vtis: naša mesta imajo še danes Masarykove ulice. V Dubrovniku je dolgo časa delovala češka čitalnica, prav tako v Opatiji.

- Nekoč smo se učili o tako imenovanem nemškem osvajanem načrtu »Drang nach Osten«. Danes imamo opraviti s slovenskim, gospodarskim, predvsem bančnim pohodom v Bosno, Črno goro in celo v Makedonijo.

- Protiutež so potovanja in gostovanja srbskih, bosanskih kulturnikov v Sloveniji. Hrvaški estradni umetniki služijo predvsem na koncertih v Brežicah, Murski Soboti in drugih obmejnih mestih.

- Ne vidim, kaj je tu slabega, je rekel pisatelj. Tam, kjer so ceste, je promet, pretok blaga, ljudi, idej, denarja ...

- Govorimo o cestah. O tem, da Slovenci vseeno gradimo ceste iz Ljubljane do Novega mesta in potem še dalje, do hrvaške meje.

- Kaj pa cesta Maribor-Macelj? Sever-jug. Turistična cesta za Čehe, Nemce, Poljake.

- Naj si jo zgradijo sami, če želijo potovati na morje.

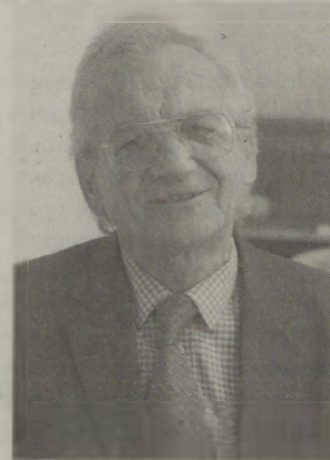
- Ne razumeš, se je vmešal publicist. Tudi jaz mislim, da so za vse krive ceste. Če bi bila avtomobilska cesta do

RAZMIŠLJANJE

Marjan Pirc

Sem zdravljeni alkoholik. Z abstinenco se bližava številki štirinajst. V letih namreč. Želja po alkoholu pa še vedno ni zamrla.

Če me vprašate, kaj mi pomeni ta novi zloglasni zakon o prepovedi, omejitvi - ali kako se mu že reče - točenja alkoholnih pijač, vam lahko rečem, da pravzaprav nič. Tak ali podoben zakon smo nekdanje imeli, pa zato ni bilo nič manj tistih, ki so veselo segali po tej opojni pijači, kvečjemu nasprotno. Spomnim se ene okroglih miz, ko je bil ta drugi zakon še v pripravi. Takrat je dr. Rugelj, naš znani alkohololog, menil, da bo zakon dosegel namen, da bomo mi Slovenci sami prenehali z zlorabo alkohola in se zavedli vseh posledic le-te. Takrat zakon niti ne bo več potreben. Vendar kako priti do tega?

Zakon, komu si namenjen?

Zadnje raziskave naj bi pokazale, da je v Sloveniji kakih 180.000 alkoholikov in še najmanj 20 odstotkov takih, ki to lahko postanejo. Kaj pa alkoholikova družina, sorodniki, delovno okolje? Zloraba alkohola ter z njo povezan alkoholizem nista le način razmišljanja, ampak že skorajda način življenja naših ljudi. In tega novi zakon prav gotovo ne bo spremenil. Kaj nam torej preostane?

Zapiranje alkoholikov v umobolnice, da ne uporabim še hujšega izraza, prav gotovo ni prava rešitev. Na drugi strani nam dr. Rugelj ponuja špartansko metodo, ki je, kar zadeva abstinenco, dokaj uspešna, vendar ne vem, ali je to dovolj za ohranitev samobitnosti in samopodobe posameznika. Menim, da je oboje bolj ali manj prisila.

Sam sem bil dvakrat na zdravljenju v psihiatrični ustanovi. V strokovnost le-tega se ne bom spuščal. Vem le to, da me je mučil velikanski občutek krivde, ki sem se ga znebil šele zunaj, po kar nekaj letih dela na sebi s pomočjo skupine, v kateri delujem še sedaj.

Zadnje čase se široko po Sloveniji vse bolj uveljavlja prostovoljna abstinenca, ki pa je žal v Pomurju še v povojih. Skupine so si nadele ime Anonimni alkoholiki (AA), so v celoti laične, neobvezne in seveda anonimne.

Komu je torej ta zakon namenjen? Alkoholikom že ne. Njihova zasvojenost s tem ne bo prenehala. Minister Keber, zame je to strel v prazno. Še kar naprej bomo ob jutrih morali poslušati, kolikokrat so policisti posredovali v zasebnih prostorih, in da so se kršitelji pomirili ipd. Kaj se pa dogaja in zgodi po odhodu moč postav? Vem le to, da bodo žene še vedno trepetale pred nasilnimi alkoholiziranimi močmi. Vem le to, da bodo prestrašene otroške oči iz kota še vedno opazovale, kako oče pretepa mater. Vem le to, da bodo žrtve še vedno zapuščale topla gnezda in marsikatero noč prečule pri sorodnikih, sosedih ali celo pod milim nebom. Vem le to, da bodo otroci naslednji dan v šoli še vedno gledali v tla, se sramovali in se čutili brez krivde krivi.

Ponižani, razžaljeni, zasramovani, pretepeni. Uprite se že enkrat nasilju. Mi, ki smo bili nekdanje podobni vašim močem in očetom, vam stojimo ob strani in smo vam pripravljeni pomagati. Le ozrite se. Tu smo, čisto poleg vas.

vzhod-zahod, osvajaške, vojaške, strateške ceste. Francozi so korakali od zahoda na vzhod. Pa Nemci. Rusi so prišli z vzhoda.

- Mene so v Murski Soboti 1945. leta osvobodili najprej partizani (z navadnimi puškami, v civilnih oblekah, s smešnimi oznakami: Triglav, peterokraka zvezda, vse iz filca, slabo, površno prišito na levi rokav suknjica). Kakšno uro kasneje so prišli z vzhoda, po Lendavski cesti, Rusi. Prašni, nerazpoloženi, nezaupljivi, borbeni. Nekaj dni kasneje so prišli še Romuni na vozovih in s konjskimi vpregami, Bolgari. Z zahodne strani, iz Radgone, so prišli Angleži in Američani v džipih.

- Vedeli so, da živiš v Soboti, in vsi po vrsti so te hoteli osvoboditi, je duhovito pripomnil pesnik.

Pokimal sem. Rad sem imel zdrav cinizem. To pomlaja, ponuja razmislek o sebi.

- Tudi mi, Slovenci, gradimo ceste. Ne sicer na ravni vzhod-zahod, marveč severovzhod-jugozahod. Strateško cesto.

- Morali bi graditi obratno: sever-jug. Dunaj-Maribor-Ptuj-Zagreb-Dalmacija. Mi smo majhen narod. Slovenija bo vsak čas postala tranzitna dežela. Na potovanju do morja se bo turist ustavil le, če mu bo počila guma. Da na bencinski črpalki kupi gorivo, sendvič, kokakolo ...

- Bili so časi, ko so ljudje razmišljali drugače. Na primer Čehi. Oni so bili za cestno smer sever-jug. Potovali so na jug. Srbi in Črnogorci so bili zanje »slovanski Špartanci«.

- Ti časi niso tako daleč. Spomnite se: po Napoleonovih vojnah sta prišli Slovenija in Hrvaška v isto državo, kjer so bili tudi Čehi in Slovaki. Takrat so češki novinarji, umetniki in popotniki odšli na pot, da bi našli, odkrili balkansko eksotiko. Pisatelj Josef Holeček je pohvalil dejavnost čeških inženirjev, ki so v Ljubljani postavili mestni vodovod in dokončali električno osvetlitev mesta: pri tem so se z domačini pogovarjali v nemškem in sami postali ne slovenski, marveč nemški meščani.

- Kdaj je bilo to?

- Po letu 1878, po podpisnem miru v Berlinu.

- Spomnim se, kako je mnogo let kasneje prišel v Soboto zdravnik dr. Jan Sedlaček. Do konca življenja se ni naučil ne slovensko ne prekmursko.

- Da. Ti Čehi so se vračali s potovanj po naši razpadajoči

Dunaja, potem bi kakšen Hrvat našel pot na filmsko akademijo v Pragi in naredil dober film.

- Prekmurci imamo tam že svojega prvega študenta režije.

- Trdim, da je to vse zaradi dobrih cest. Moderna družba se giblje po dobrih cestah. Po njih se daleč pride. Poglejte samo ameriške filme. Tako imenovane »road« filme. V vsakem filmu o ameriški provinci vidimo dolge, asfaltirane ceste, ki se vijejo čez prerije, izginjajo, se pojavljajo, po njih potujejo Američani, filmski junaki. Kar spomnite se filma Fargo ali Pariz-Teksas.

- Tam, kjer so moderne ceste, je tudi moderno življenje. Tudi Sobotna bo del te civilizacije.

Pomolčali smo. Se zagledali na cesto, kjer je tekel promet s tovornjaki, ki so uničevali asfalt med Sobotno in Lendavo. Potem sta se dva tovornjaka oplazila. Promet je zastal. Nastala je kača avtomobilov. Najbolj živčni so začeli trobiti. Iz gostilne so planili radovedneži. Mi smo ostali.

- To je svet računalnikov, ne tovornjakov. To, kar človek potrebuje, je stroj za prevajanje iz enega jezika v drugega. Recimo iz slovenščine v angleščino. Potem bo pisatelj lahko sedel tu, v gostilni, in ustvarjal v provinci. Še več, mestni literarni postopači se bodo vrnili na podeželje, kjer je stik za naravo pristen, srečanja z ljudmi zanimiva, nesrečo lahko doživiš tako, da jo spremljaš skozi gostilniško okno. Vse se dogaja pred tvojimi očmi.

- To ne drži. Poglej Evalda Flisarja. On je uspešen romar. Njegove knjige se berejo kot turistični vodniki. Ker se je odločil pogledati v svet. Ker je »vzel pot pod noge.«

- Pelje me vlak v daljave ... je zapel pesnik. Jaz pa sem v trenutku videl Evalda v indijskem vlaku, kako mu pokrajina beži izpod oken, in si zaželel, da bi se lahko čimprej vozil po avtomobilski cesti iz Zagreba v Maribor, iz Maribora v Sobotno, iz Sobotne v Zagreb. Nenadoma bi bil povsod doma. Povsod pa nikjer. Kajti vse to bo jutrišnja Evropa. Naša dežela. Pa jezik? je vprašal zaskrbljeno pesnik goriških gostiln. Požvižgam se na jezik. Potoval bom molče. Kajti v molku je varnost. (Citat nobelovca Iva Andrica iz knjige Most na Žepi.) Zunaj se je promet uredil. Tovornjaki so zopet vozili vsak v svojo smer, mi pa smo spili vsak svoj literarni brizganec in odšli vsak po svoji

Branko Šomen

Poznam jo že dolgo, iz časov, ko je pred osamosvojitvijo Slovenije skrbela za dobro obveščenost tujih novinarjev pri nas. Ko jih je vozila v našo pokrajino in jim skupaj z gostitelji, seveda, prijazno odkrivala njene skrivnosti. Ali iz kasnejše službe v Studiu marketing, ko je orala ledino pri vzpostavljanju stikov z javnostmi in predstavljala javnosti podjetja na način, ki nam je bil takrat še tuj. Tako nisem bila presenečena, ko sem izvedela nekaj let po tem, natančneje junija '93, da je v ekipi prvega predsednika države Slovenije Milana Kučana in v njegovem kabinetu odgovorna za stike z javnostmi.

Na pogovor me je povabila kar na dom. S šopkom tulipanov, ki jih je spotoma kupila, ko je na najin zmenek hitela s sestanka in dogovorov, ki ji pomenijo nove izzive, me je pričakala takšna, kot sem jo poznala – prijazna, preprosta in pametna.

V kabinetu predsednika republike Milana Kučana je delala dobrih devet let. V tem času je bila ena pomembnejših žensk v njegovem življenju.

»Torej, ne vem, koliko pomembna sem pravzaprav bila. V ekipo sem bila povabljen ob koncu kampanje decembra '92. Takrat sem bila zaposlena v Studiu marketing kot direktorica PR-centra, skrbela sem za stike z javnostmi različnih podjetij, s katerimi je sodeloval Studio. Ko je Slovenija prvič dobila predsednika republike in ko se je v njegovem kabinetu prvič vzpostavljala služba odnosov z

»Ja, Prekmurci ste imeli v kabinetu in v Uradu posebno mesto. Navsezadnje niso bile redke situacije, ko sta dva Prekmurca v kabinetu spregovorila med seboj v svojem jeziku, po domače. In vsi drugi smo naenkrat postali tujci. Sicer pa je odprtost kabineta vzpostavil Milan Kučan sam, to je bil stil, ki ga je opredelil s svojo osebnostjo.«

To se je preneslo tudi na vas, sodelavce.

»Ja, na neki način.«

Biti piarovec nekemu, pomeni prezentirati njegovo delo in podobo v javnosti. Je bilo treba pri Milanu Kučanu kaj dodajati, odvezmati, popravljati?

»Nasprotno. Moja dilema v začetku je bila, v čem sploh lahko jaz pomagam predsedniku. Saj je on itak najpopularnejša osebnost, ki uživa najvišjo stopnjo zaupanja med Slovenci. Skratka, nič spreminjati, pri ničemer posegati. On je bil že dolgo znan in dovolj dobro prepoznan. Vsak poskus spreminjanja z moje strani bi bil čista norost.

Špela Furlan Šinkovec

Delati za Milana Kučana

je bil zame privilegij

javnostmi, je prišlo do dogovarjanja in potem sem junija '93 začela s to službo. Ponujena priložnost je bila izredno lepa, čeprav sem malce pomišljala, ker je pomenila spet skok nazaj v državno upravo. Vendar je prevladal izziv priložnosti, sodelovati s predsednikom Kučanom, spoznati vrednostni sistem njegove politike od blizu, razloge za njegov uspeh in skrivnosti njegovega šarma. Težko bi odgovorila na vprašanje, na katerem mestu sem bila kot ženska v njegovem življenju takrat, dejstvo pa je, da sem sčasoma postajala vedno tesnejša sodelavka predsednika in da je služba pridobivala pomen. Utrdila je svoje mesto in mislim, da se je izkazalo, da je bilo vredno potegniti v predsednikovo ekipo nekoga, ki dela na področju stikov z javnostmi. Način dela teh služb je lahko zelo različen – lahko si samo tehnični servis in posreduješ to, kar ti je bilo posredovano, ali pa vsebino sooblikuješ, lahko si torej v pasivni ali aktivni vlogi.«

Kakšen pa je bil Milan Kučan kot delodajalec? Prijazen, zahteven, strog ...

»Ne, nikakor ne strog. Čeprav je na neki način s kriteriji do samega sebe, s svojo prizadevnostjo, vztrajnostjo, delavnostjo, veliko delavnostjo, vzpostavljaj merila tudi ekipi. Če delaš z njim, ne moreš biti bistveno drugačen, poskušaš mu slediti in prilagoditi svoja merila njegovim ... Skratka, ne da bi on izrazil pričakovanja, je bilo v celem krogu najtesnejših sodelavcev čutiti klimo pripadnosti. Kot delodajalec je bil izredno ljubezniv, pozoren, neverjetno pozoren. Človek bi pričakoval, da bo, zakopan v svoje delo in dileme ob raznih situacijah, spregledal življenjske položaje in stiske ljudi okoli sebe. Pa ni. Prav nasprotno. To je bil nedvomno še dodaten razlog, da je vsak od nas poskušal dati svoj optimalni prispevek in mu biti v pomoč na tistem področju, za katerega je bil odgovoren.«

Ve se, da je bil Kučanov kabinet izredno profesionalen, po drugi strani pa zelo domač. Morda se je to zdelo tako samo nam Prekmurcem ali ...

Zato sem na začetku, ko sem službo sprejela, pričakovala, da se bom lahko bolj ukvarjala s promocijo Slovenije v tujini. Imela sem veliko znancev med tujimi novinarji iz uglednih medijev, zdelo se mi je, da so stiki predsednika države s tujino dobra priložnost za promocijo in prepoznavnost Slovenije. Ampak, žal je bil začetek moje službe povsem drugačen. Začelo se je z vračanjem odlikovanj predsedniku republike, kar je seveda močno odmevalo v medijih in se nadaljevalo potem z dogodki, povezanimi z zgodbo o trgovini z orožjem. Tako so moja pričakovanja o tem, kaj bom delala, večinoma odpadla. Moja nadaljnja prizadevanja so šla predvsem v to smer, da bi bila javnost seznanjena s predsednikovimi stališči, kakor so bila povedana, in ne s ponaredki, ki so se takrat vsiljevali v polemikah in političnih razračunavanjih s predsednikom republike. Za družbo je velika izguba energije, če vodimo velike polemike o povsem namišljenih dilemah, pa čeprav so take polemike za koga zanimive in medijsko odmevne.«

Iz nešteti dogodkov, situacij, v katerih si se znašla skupaj s predsednikom, morda lahko posebej omeniš, kdaj si čutila, da si mu najbolj potrebna?

»Mislim, da bi to moral povedati on, sama z njegovega vidika o tem težko presojam.«

Pa najtežji trenutek?

»Za mene je bilo najtežje tisto prvo obdobje. Šele nastopila sem službo, zavedala sem se, da gre za velika politična dogajanja in da pri tem v politiki nisem doma. Skrbele so me medijske manipulacije. Zavedala sem se odgovornosti, da pri ugledu predsednika Kučana ne gre le za ugled njega osebno, ampak tudi institucije predsednika republike, ki smo jo v Sloveniji šele vzpostavljali. Kako torej vstopati v medijski prostor, kako vzpostavljati dialog, kako reagirati v določenih situacijah, da varuješ institucijo in njen ugled. Koliko sem mu bila v pomoč, ne vem, dejstvo pa je, da sem poskušala prispevati najboljše po svojih močeh.«

Katere so najpomembnejše izkušnje, ki si jih nabrala v obdobju, dolgem devet let in pol?

»Cel niz je dragocenih profesionalnih izkušenj. Najdragocenejša izkušnja pa so bila zame vsekakor predsednikova srečanja z eminencami z vsega sveta, kjer sem imela priložnost prisostvovati pogovorom o širših družbenih dogajanjih in dilemah sodobnega človeštva, kjer so se mi odpirale povsem nove dimenzije pogledov in razmišljanj pri iskanju orientacij globalnega sveta. To je bila velika priložnost, še posebej s predsednikom Kučanom, ki je cenjen sogovornik doma in v tujini. To je enkratni privilegij. Sicer pa je vse teklo zelo hitro in zelo intenzivno. Včasih sem kar pogrേശala možnost, da bi malce postala in premislila. Tako zelo hitro so tekale stvari.«

No, sedaj to priložnost imaš.

»Da.«

Je pa verjetno delo v kabinetu predsednika republike tudi spremenilo življenje družine Furlan Šinkovec?

»Ja, je, čeprav bi rekla, da moja angažiranost v tej službi ni bila samo posledica obsega dela, ampak tudi osebnega pristopa. Zdi se mi, da kjerkoli sem delala, sem bila tudi osebno angažirana, pripadna, z ambicijo biti profesionalna v okviru možnosti. Tudi prej, ko sem skrbela za obveščenost

tujine o Sloveniji na Ministrstvu za informiranje ali ko sem vzpostavljala samostojni profitni center v Studiu marketing sem bila močno vpeta v posel. Na življenje družine torej ni vplivala samo ta moja služba, ampak tudi prejšnje. Pri tej vpetosti v delo se na žalost včasih ne zaveš, da čas teče in da življenje ne počaka, da ni sestavljeno samo iz projektov. In potem je kar naenkrat otrok že odrasel in ostane občutek, da si neke trenutke zamudil. Res nisem sama iskala izzivov, sem jih pa sprejemala na način, ko nisem mogla reči, kaj me briga, ali pričakovati, da bo kdo drug opravil tisto, kar je bilo potrebno. Take so bile življenjske situacije in tako se mi je zdelo odgovorno početje.«

Kljub temu pa ta odgovorna početja družine niso postavljala v drugi plan?

»Torej, gotovo sem se zelo trudila ohraniti prostor za družino. Z veseljem sem tudi spremljala hčerin razvoj in ji skušala odpirati priložnosti v tisti smeri, ki oblikujejo človeka kot celoto. Je pa dejstvo, da če si toliko zaseden, nisi vedno doma takrat, ko te otrok potrebuje. Te situacije nastanejo za otroka mimo časovnih dogovorov. To je dilema vsake ženske, ki je zaposlena in je tudi mati. Sicer pa sem imela srečo, veliko podporo moža in obojih staršev.«

Katero od tvojih lastnosti je predsednik najbolj cenil?

»Mogoče prizadevnost in natančnost. Težko bi rekla. Prizadevnost v tem smislu, da si kritičen in imaš predloge. Rad je prislunil stališčem drugih, da je dobil celovitejši pogled na stvari. Računal je tudi na natančnost in to je, se mi zdi, edina oznaka, ki sem jo od njega kdaj slišala o sebi. Da sem natančna, včasih celo preveč. Sicer pa se to od nekoga, ki dela na tako občutljivem področju, kot so stiki z javnostmi, tudi pričakuje.«

Velika priložnost se ti je zgodila v življenju.

»Da. Zakaj prav meni? Mislim, da je to naključje. Naključje je hotelo, da sem se znašla v Studiu marketing, naključje je hotelo, da sem bila povabljen v predsednikov kabinet. Kasneje sem med delom pridobila toliko zaupanja, da sem bila povabljen v drugi mandat.«

Če bi ti bila dana še enkrat ...

»Bi jo ponovila.«

In sedaj, Špela Furlan?

»Pri sebi sem se odločila, da bom ostala pri komuniciranju. Iz prejšnjih služb in iz te zadnje sem nabrala zelo veliko izkušenj, ki jih na neki način želim izkoristiti. Slovenska družba bo tudi zaradi novih realnosti potrebovala ljudi, ki imajo izkušnje na teh področjih. To je panoga, ki intenzivno raste in daje veliko priložnosti za mlade generacije, ki so polne idej in inovativne, vendar je tudi izkušnja pomembna vrednota. Mnogo je izkušenj, ki se jih ne da naučiti iz literature. V tem trimesečnem obdobju že sodelujem v nekaj projektih in reči moram, da mi je to v veliko zadovoljstvo. Računam pa še na možnost, da bi ostala z Milanom Kučanom kot ena od njegovih dveh sodelavk, do katerih naj bi imel kot nekdanji predsednik pravico. To bi mi bilo v veliko veselje in nov izziv. Na neki način bom ponovno sodelovala pri vzpostavljanju povsem nove institucije, za katero bo merila ponovno izrisal in določil on.«

Renata Ficko

Velika TRIPENKETA

Tri vprašanja za šest znanih Pomurk in Pomurcev. Tudi tokrat penovsko aktualna vprašanja in duhoviti odgovori:

1. Kateri Slovenec (Slovenka) je po vaše čez vse leto najboljša maska – zakaj?
2. Kot država članica partnerstva za mir smo dolžni sodelovati pri napadu na Irak. Vas so vpoklicali kot strokovnjaka na vašem področju. Vaša reakcija?
3. Ste že bili v kateri pomurski javni hiši? Če DA, opišite vtise, če NE, povejte zakaj.

Miran Blagovič

direktor SEGRAP-a Ljutomer

1. ZMAGO – čez vse leto meša plemenito kri z alkoholom, potem pa ...
2. Glede na to, da sem nekoč v vojaških strukturah delal tudi poklicno, imam do tega precej profesionalni odnos.
Sicer pa:
- nekateri Slovenci ne bi služili vojske,
- nekateri Slovenci ne bi dali za vojsko niti tolarja,
- nekateri Slovenci ne bi šli v NATO,
- vsi Slovenci pa bi bili radi najbolj svobodni.
Nič od tega pa si ne morejo privoščiti niti Američani.
3. NE – dejavnost še ni legalizirana. Pa še stroge žene se bojim.

Marjan Škalič

**direktor Bank Austria
Creditanstalt v Murski Soboti**

1. Dimitrij Rupel, ki je zgleden primer neodločnega Slovenca, za katerega je tako značilno, da ne ve, ali bi ali ne bi, kaj bi, če bi, in kaj bi, če ne bi. Bi se raje zameril bogatemu posestniku ali domači srenji in v tej večni dilemi napravi ponavadi oboje.
2. Pridružil bi se le tisti skupini prostovoljcev partnerstva za mir, ki bi šli ugotavljat višino škode, ki bi jo povzročile ZDA ob morebitnem napadu na Irak, in jim jo seveda z zadovoljstvom zaračunal z visokimi »slovenskimi« obrestmi.
3. Neuradno še nisem bil v nobeni pomurski javni hiši, ker uradno ne obstajajo, sem pa bil v neki »neuradni«, in sicer uradno, po službeni dolžnosti. Če bodo javne hiše pri nas kdaj legalizirane, bi si želel, da bi bile bistveno drugačne kot ta. Nekaj separejev in »gasilska štanga« dajejo kaj klavarno podoba.

Milan Kerman

župan občine Beltinci

1. Vsi Slovenci smo po malem vse leto maske. Skrivamo se za masko, da nas prehitro ne odkrijejo. Brez maske smo edino na dan pusta. Najboljša maska je vsak sam.
2. Kot poslušen in zadovoljen državljan države članice Partnerstva za mir se moraš odzvati pozivu. To pa ne pomeni sovražnega delovanja na tujem ozemlju, ampak strokovno deluješ s svojega področja, dokler lahko preživiš.
3. Nisem še čutil potrebe, da bi obiskal katero od pomurskih javnih hiš. Pa ne zaradi odpora do tovrstnih lokalov, ampak zaradi pomanjkanja časa. Veliko pa obiskujem javne službe in ustanove.

Alenka Galič

**odgovorna za družbene dejavnosti
v občini Lendava**

1. Slikarka Irena Polanec. Se mi zdi, da se zaveda, da je življenje »maskenbal«.
2. Pozitivna. Huseina lahko obvlada edino ženska. V slovenski vojski pa itak v prihodnje brez žensk ne bo šlo.
3. Vsak dan sem sicer v hiši, v kateri delamo javno in za javnost. Vtisi in občutki pa so mešani.

Mag. Tanja Buzeti

**vodja programa Vlaganje
v zdravje in razvoj v Pomurju -
MURA**

1. Kot maske leta 2002 so mi ostale v spominu Sestre, ki so naše konzervativne duše opozorile na drugačnost. Poleg tega, katera skupina pa je še pred odhodom na Evrovizijo uspela celo Evropo opozoriti nase in na našo malo državico? ... in to samo zaradi maske!
2. Ne verjamem, da lahko s silo spremeniš prepričanje, zato Irak ne bi nikoli bombardirala z ničemer drugim kot humanitarno pomočjo, še posebej za otroke in ženske.
3. Ja, v kar nekaj javnih hišah sem že bila, vendar ne v Sloveniji, temveč med potovanji po Tajskem oz. Braziliji, kjer je prodajanje takih užitkov industrijskih razsežnosti in je skoraj nemogoče ignorirati tudi ta del turistične ponudbe. Zelo žalostno, da med umetnicami noči vidiš večkrat dobesedno otroke. Povsod predstavljajo stranke s tako imenovanega razvitega sveta (Evropejci in Američani) večji del trga. Sprašujem se, ali nas ta razvitost res pelje v čustveno revščino in iščemo ljubezen že kot potrošniško dobrino? Kako je v Sloveniji, ne vem, sklepam pa, da kjer je trg, je tudi ponudba.

Jože Čosič

**lastnik TV studia Kanal 11
Gornja Radgona**

1. Nekdanji župan občine Gornja Radgona. Naredil je toliko napak, nepravilnosti in toliko kislih obrazov, pa to na njegovem obrazu ni pustilo nobenih posledic. Še več, manjka mu samo še dudu, pa bo pravi dojenček.
2. Uredil bi direktni prenos prek TV SRK-11, v premoru pa bi objavili Bushevo sliko. Vem pa tudi, da mi ne bi bilo dolgčas, saj bo tam v prihodnje veliko samskih žena.
3. Nisem bil, saj mi poleg toliko žensk to sploh ni potrebno.

TRIPENKETA

Velika

Kruh v ljudski umetnosti in verovanju na Murskem polju

Ženitovanje je bilo nekoč na Slovenskem izjemno pomembno za sorodnike, prijatelje in sosedo. Kmečko prebivalstvo je dajalo poseben pomen ženitovanjskemu kruhu. Je različnih oblik in namembnosti. Tokrat pišemo o posebej lepo oblikovanem ženitovanjskem kruhu, ki mu na Štajerskem pravijo bosman. Gre za elemente ljudske umetnosti in verovanja.

To je podolgovata, iz treh spletenih plasti oblikovana ženitovanjska štruca. Na Murskem polju oziroma v Prlekiji so jo zamesili iz pšenične moke v glavnem z vodo. Skrbno izbrani dodatki so dajali temu svatovskemu kruhu samosvoj, slasten okus. *Bosman* naj bi simboliziral željo po zdravem in številnem potomstvu. Pojavljal se je le na gostiji. Danes je tovrstno pogačo redko kje zaslediti in je izgubila tudi prvotno obliko. Na gostijo jo je včasih prinesla sleherna povabljenja gospodinja. Gostije so nekoč trajale na Murskem polju po tri dni in na njih

glavami na razprtih dlaneh. Godbeniki so zaigrali in prinašalke z *vabovcem* v ospredju so plesale in pele staro pesem:

»Mi pa mamó ženiha,
luštnega no mladoga,
hopsasa no rajsasa,
gostúvanje se vživa ...«

Prinašalke domiselno zlepotičenih ženitovanjskih hlebcev so se premikale po taktih glasbe s celimi telesi in še posebej z rokami. Po odpeti pesmi in prvem plesu je stopil *vabovec* pred ženinovega

Ples z ženitovanjskim kruhom

Poroka v Prlekiji predavnimi leti. Etnološko zanimive so podrobnosti. Posebej lepo oblikovani so ženitovanjski kruhi oziroma *bosmani*, ki jih držijo gospodinjice, ki so jih spekle.

se je vedno dogajalo kaj domiselnega.

In kakšen je bil nekoč *bosman*? Gospodinja je tosto oblikovala v kite. Spodaj je položila štiri, na nje tri in končala z dvema kitama. Gospodinje so si prizadevale, da bi se njihov izdelek oblikovno ločil od drugih. Peter Skuhala iz Ljutomera je pred sto leti ohranil pred pozabo tovrstne navade. Zapisal jih je v nekdanjem narečju z Murskega polja.

Vsak ženitovanjski kruh je bil drugače okrašen. Enega so lepšale iz testa narejene *babike*. Na drugem so se zvrstile ptice, koklje na gnezdih. Veliko je bilo iz testa izdelanih rož. In po kruhu so bile lepo razporejene *snahine solze*. To so bile iz testa narejene in pozlačene kroglice na sirkovih stebelcih. Vmes so bili razobešeni ozki in pisani papirnati trakovi in bili drobni šopki iz barvnega papirja.

Posebej vidni so bili kruhovi ježki, raki in druge živali. Vsaka vas na Murskem polju in širše ima namreč šaljiv grb v podobi živali ali česa drugega. Na vrhu *bosmana* je bil torej pečeni grb vasi, iz katere je bila doma gospodinja, ki ga je oblikovala in spekla.

Drobno, z lastnimi rokami izdelano okrasje so gospodinje lepo razporedile po kruhu in vse skupaj spekle. *Bosmane* so prinašali na svatovsko mizo po posebnem starinskem obredju in v času, ko je nočna ura odbila enajsto. *Vabovec* na gostijo, ki so mu na Murskem polju pravili *pozávčin* in je imel na svatbi pomembno besedo, je zakričal: »*Bosmane* prinašamo!«

Prvi *bosman* je prinesel *vabovec*. Za njim so jih nosila nasmejana dekleta. Držala so jih visoko nad

starešino. Pozdravil ga je in mu dejal:

»Oče starešina, sprejmite ta dar, ki nam ga je dal gospod Bog!«

»Kje je zrasel ta dar?« je vprašal nagovorjeni.

»Na njivi.«

»Ne sprejmemo ga. Ne, na noben način ga ne sprejmemo. Njiva ni bila dobro zorana ...«

Zdaj so godci spet zaigrali in celoten obred se je ponovil. In starešina še vedno ni hotel sprejeti pogače. Pravil je, da mlinar ni dobro zmlal pšenice. In spet so ceremonijo ponovili. Zdaj so bile krive ženske, ki niso dobro omesile, niso ga dobro spekle. Peč je bila preslabo zakurjena pred peko in *bosman* ni bil dovolj zapečen ... In končno je starešina vzel svatovsko pogačo in vprašal *vabovca*, kako mu je ime?

»Načetek Pojedek,« je dobil odgovor. In zdaj so se naenkrat znašle vse ozaljšane štruce na mizah. Dekleta so jih položila pred gospodinje, ki so jih spekle. Tovrsten kruh je bila zadnja hrana, ki so jo prinesli na svatovsko mizo, a se ga nihče ni dotaknil. Ostati je moral do konca gostije.

Gostija se je prevesila v tretji večer. Svatje so bili utrujeni od preobilne hrane, petja, plesa, budnosti ... In zdaj je nevesta razrezala *bosmane* na polovice. Polovico je izročila za popotnico gospodinji, ki ga je spekla. Prvo nedeljo po gostiji so pripravili manjšo ponovitev pojedine. Povabljeni so bili le nekateri svatje in takrat so pojedli tudi preostanek opisovanega ženitovanjskega kruha in drugih dobrot.

Obisk

pri vedeževalki Marjeti

Karte ne lažejo

Vedeževalke Marjete Šilak v Negovi nisem obiskal zato, da bi si dal iz kart napoved(ov)ati usodo (no, da: genske zapise), saj nočem vedeti, kaj me čaka v nadaljnjem življenju, ampak sem se podal k njej, da bi zvedel, kako je postala vedeževalka, kako vedežuje in ali je sploh zanimanje za njene storitve.

»Odkar imam oglas v Vestniku s komercialno telefonsko številko, imam izredno veliko klicev iz Murske Sobote in drugih delov Pomurja. Za vedeževanje uporabljam ciganske karte, tarot karte in karte OSHO. Ljudi, od koderkoli že kličejo, marsikaj zanima: ljubezen, zakonska zvestoba, služba, zdravje, denar, prihodnost, pravilnost poslovnih odločitev, primernost potovanj ob določenem času ... Napovem lahko prihodnje dogodke za čas, za katerega me sprašujejo. Tudi za naslednji dan. Ne povem pa naravnost slabih dogodkov, ampak posredno nakažem, naj, na primer, določenega dne ne gredo na pot.«

In kako je Marjeta, ki je od nedavna samostojna podjetnica, torej ne dela na črno, postala vedeževalka?

»Svojčas sem bila zaposlena v PIK-u Maribor, pozneje v Preventu v Lenartu. Kot žensko z urejenim družinskim življenjem (mož in dva otroka) me je seveda zanimalo, kakšna je moja oziroma naša prihodnost, zato sem se podala k vedeževalki. Ta pa mi ni le napovedala prihodnosti oziroma tega, kaj me čaka, ampak je še ugotovila, da imam tudi sama sposobnost vedeževanja. Pozneje me je uvedla v delo in nekaj časa sem delala pri njej, pred letom dni pa sem šla na svoje in ustanovila s. p. PIMA. Od strank, ki me pokličejo po telefonu, neposredno ne jemljem denarja, saj klicatelji plačajo dražje telefonske impulze Telekomu in potem od tam dobim določen odstotek.«

Glede na to, da je klicev veliko, vedeževalka Marjeta očitno primerno živi, čeprav ima tudi izdatke (oglasi v časopisih in revijah ter drugo).

»Najpogosteje, kakih sedemdeset odstotkov, je ženskih klicev, približno trideset odstotkov pa moških. Sprašujejo o vsemogočem in na podlagi kart jim povem, kaj jih čaka. Slabih novic jim ne povem, kajti vedeževalci vedežujemo pozitivno. Seveda pa mora imeti spraševalec resen namen, ko hoče zvedeti o določeni zadevi. Potem na podlagi kart in intuicije lahko kar hitro napovem prihodnje dogodke. Zaznam pa tudi, če spraševalec nima dobrega namena in me morda samo skuša preizkusiti.«

Na vprašanje, ali se ukvarja tudi z belo magijo ali pa morda (bog nas reši!) celo s črno magijo, je odločno zavrnila: »Ne!«

Tako torej Marjeta Šilak iz Negove: lepo na toplem doma, troje različnih kart, prenosni telefon in štiriindvajset ur na voljo, da zainteresiranim vedežuje. Nekateri pokličejo tudi v drugo in povedo, da je dogodke pravilno napovedala. Ne vedežuje pa tistim, ki jih sicer pozna in tudi sebi ne. Zapisal pa sem že, da tudi podpisanemu ni vedeževala, ker pač nočem vedeti, kaj me čaka,

Vedeževalka Marjeta je bila pripravljena vedeževati iz kart tudi Penovemu sodelavcu, toda ta noče vedeti, kaj ga čaka danes, jutri, pojutrišnjem ... Nič ne de, če je tako ena stranka manj, saj je vrsta čakajočih, ki jih to zanima.

zato pa plovem po reki življenja, kot me nosi barka.

S tem bi lahko sklenil, ko ne bi dan po obisku pri vedeževalki spontano odkril na interentu *male šole vedeževanja*. Presneto, pa sem že noter!

Berem: »Prvi in najpomembnejši nasvet: vedežujemo pozitivno. Negativno vedeževanje ne služi svojemu namenu in z njim škodujemo sebi in drugim. Zaupajmo intuiciji (Marjeta je rekla, da je to »od zgoraj« - božji dar, op. p.), tudi če se zgodi, da je v nasprotju s pomenom karte. Intuicija je pomembnejša od kakršnega drugega napotka pri vedeževanju. Pomembno je, da uporabljamo karte, ki so nam všeč. Ta napotek je še posebej pomemben, ko izbiramo svoje tarot karte. Pri karti dajemo prednost sliki, ne pa besedilu pod njo ali ob njej. Bistveno je namreč, kaj nam slika

Pomurci smo radovedni, kaj nas čaka v prihodnosti

sporoča. Pri vedeževanju smo dolžni iskati rešitev problema. Nikogar ne smemo odsloviti brez rešitve. Vedežujemo lahko samo osebi, do katere čutimo pozitivno naravnost. V nasprotnem primeru z vedeževanjem na smemo začeti. Vedeževanje je dar, zato je vsako postavljanje tarif prepovedano. Vedeževalec je dolžan varovati oziroma zaščititi integriteto osebe, ki ji vedežuje ...»

Na koncu nanizanih nasvetov sedanjim in prihodnjim vedeževalcem (nekateri jih neprimerno ogovarjajo s čarovniki, kar pa seveda niso) pa še tole: Vedeževanje ni terapija, s katero bi zdravili svoje frustracije. Moralna odgovornost vedeževalca je izjemno velika, predvsem zaradi tega, ker odgovarja samo sebi, in ta odgovornost je zagotovo najtežja in najbolj obremenjujoča.

Tako! Spoznali smo konkretno vedeževalko in prebrali, da vedeževalci ne smejo povedati slabih novic, recimo, da mož ali žena prešuštuje. Če karte pokažejo tako, bo vedeževalka v izjavi stanje malo olepšala, recimo: bolj se posvetite svojemu partnerju ...

FOTO

Štefan L. Sobočan

Elektronika vse, kuhanje pa skoraj nič

Lahko bi bil zdomec, a mu srce ni dalo

Vsi mislijo, da je Robert Varašanec, on pa je po rodu Ižakovčan oziroma sedaj že Rakičanec

Ime Roberta Tratnjeka je v našem okolju kar dobro znano. Marsikdo ga je namreč že potreboval, da mu je (on ali njegov pomočnik) popravil televizor, gramofon, HI-FI stolp, montiral satelitsko anteno, klimatsko napravo ...

Veliko ljudi misli, da je *Varašanec*, kar bi pomenilo, da je prebivalec (meščan) Turnišča, dejansko pa je po rodu iz Ižakovce. Ampak ne moti ga tudi nazivanje z *Varašancem*, saj je to kraj, kjer je postal sam svoj gospodar, ko mu je bilo dvaindvajset let, in kjer je doživel svoj vzpon.

Ko mu čas dopušča, z veseljem zapusti svojo delavnico in trgovino ter se najraje odpravi na morje, na obisk k sestri v Nemčijo in k svojim domačim v Ižakovce ...

Skoraj bi ostal v Nemčiji

V njegovi družini je bilo pet otrok. Drug drugemu so veliko pomagali. Zlasti je to čutil Robert, ki je najmlajši. Osemnajst let starejša sestra mu je med drugim v Nemčiji uredila, da je tam delal med počitnicami in kaj zaslužil. Ko je končal srednjo elektrotehniško šolo v Mariboru, bi se lahko v Nemčiji za stalno zaposlil. To bi se tudi zgodilo, če ne bi takrat že veliko obljubil sedanji ženi. Ker pa ona ni mogla dobiti delovnega vizuma, doma pa je dobila službo, sta se oba vrnila. Robert je po naključju odkril v Turnišču izpraznjeno delavnico, ki je bila kot nalašč za servis in kasneje tudi manjšo prodajalno. Tako je leta 1992 postal obrtnik in sam svoj gospodar. Njegova »specialiteta« so postali Samsungovi aparati. Sčasoma je postal pooblaščen serviser za Pomurje, nato pa se je začel ukvarjati še s trgovinsko dejavnostjo. Ker je dobil tudi možnost veleprodaje, se je moral registrirati kot podjetje - družba z omejeno odgovornostjo. Ima pa tudi obrtno dovoljenje. Če se bo nadaljevalo povpraševanje še po klimatskih napravah - to je medtem postala po obsegu prometa njegova najmočnejša dejavnost -, se lahko zgodi, da bo sčasoma število zaposlenih naraslo s šest na deset.

Na usposabljanju tudi v Koreji

Leta 1995 je odpotoval v Korejo, kjer je bil na specializaciji v Samsungovi tovarni v Seulu, v kateri je zaposlenih več kot 12.000 ljudi. Tam je prebil dva

tedna in poleg proizvodnega procesa se je z mobilnim servisom vozil tudi na domove, kjer so servisirali ali odpravljali napake.

»Spoznal sem, da imajo veliko disciplino in močno hierarhijo. Vsak nadrejeni, tudi če ima pod sabo samo tri delavce, je tako spoštovan, da se mu drugi skoraj klanjajo. Naj še dodam, da sem bil v Koreji predvsem kot serviser. Če pa bi odpotoval tja kot trgovec, bi me najverjetneje vozili po plažah, dragih hotelih ... Sicer pa sem si dobro zapomnil tovarniško restavracijo. Videl sem, kako drugi vsi lepo jedo in komaj čakal, da tudi meni postrežejo. Ko pa sem dal jed v usta, je skoraj vse zletelo iz mene, ker je bila hrana zelo močna.«

Zanimiv dogodek iz življenja?

»Leta 1990 sem bil na služenju vojaškega roka v Beogradu, na takratnem Zveznem sekretariatu za notranje zadeve, v centru, pri samih generalih. Tam so mi zaupali tudi montažo nove telefonske centrale in skrb za namestitev telefonskih aparatov po sobah. Nekega dne, ko sem bil v bližini pisarne generala Adžića, se je naenkrat zgrudil. Vsi so tekali naokrog. Čez čas sem videl, kako so ga na nosilih nesli mimo mene.

Kaj ima rad, zna delati ...?

Njegova najljubša jed so *kisilakovi rezanci*. Skuhati pa ne zna skoraj ničesar. No, jajce bi že šlo.

V osnovni šoli je bil zelo dober pri likovnem pouku, zdaj pa žal nima časa za slikanje. Zna pa likati in sam si prišije gumb, če se mu strga, ker potem bolje drži. Svočas je šival tudi s šivalnim strojem - krajšal si je hlače, če je bilo potrebno. Poskusil je tudi plesti oz. izdelovati makrameje in tudi to mu je šlo še kar dobro.

Ko se lahko službeno izpreže, gredo z družino (žena in dva otroka) večkrat na morje. Tam bi radi imeli tudi lasten kottiček. Še vedno rad obiskuje tudi sestro v Nemčiji in seveda svoje domače v Ižakovcih. Rekrea pa se tako, da dvakrat tedensko hodi igrat nogomet v Rakičan in Mursko Soboto.

»Med predmeti, ki jih imam v zadnjem času zelo pogosto v rokah, je mobilni telefon, a ga nimam posebej rad, ker sem postal nanj nekako alergičen. Rad pa imam vodo, saj sem vendar doma iz kraja ob Muri, rad opazujem drevje pozimi, ko je videti, kot da bi cvetelo, rad poslušam glasbo ...

FOTO

Jože Graj

V soboto zvečer je potekala v Stanovski dvorani ljubljanskega gradu sklepna prireditev v sklopu oddaj Zdravo, sosed, zdravo radia Murski val. Druženje Prekmurcev in Prlekov iz Ljubljane in Pomurja z Ljubljančani je potekalo od 20. do 24. ure, kar so lahko poslušali tudi poslušalci ob radijskih sprejemnikih. Srečanja pa se je udeležila tudi županja mesta Ljubljana Danica Simšič.

Prekmurci in Prleki

Zdravo, sosed, zdravo v Ljubljani

S pomočjo turističnih vodnikov smo preizvedeli zgodovino in znamenitosti mesta.

Županji Danici Simšič so mnogi želeli čestitati ob njenem rojstnem dnevu.

zasedli Ljubljanski grad

Županja Danica Simšič praznovala rojstni dan

Vrsto sobotnih večerov so poslušalci ob radijskih sprejemnikih lahko spoznavali slovenske kraje v radijski oddaji Zdravo, sosed, zdravo, ki jo vodi Bojan Rajk. Ob predstavitvi prestolnice pa so se odločili, da jo skupaj s poslušalci tudi natančneje spoznajo. Tako sta v soboto dopoldne odpeljala dva avtobusa iz Murske Sobote in se na poti ustavila še v Ljutomeru in Celju, kjer sta pobrala še preostale poslušalce. Tako je prispelo 98 udeležencev malo po dvanajsti uri do Ljubljane, na poti pa je bilo jasno opaziti, da sta si Ljubljana in Maribor

glede na prometne povezave že zelo blizu, medtem ko je Pomurje od prestolnice še precej oddaljeno.

Topel sprejem so nam v Ljubljani pripravili predstavniki Društva Prekmurcev v Ljubljani in okolici, ki so organizirali tudi kosilo v znani ljubljanski gostilni Pri Jovotu na Kodeljevem. Še posebej se je pri gostovanju Pomurcev v prestolnici angažiral podpredsednik društva Pavel Domitrica. Sledil je ogled Ljubljane s turističnimi vodniki, kjer smo spoznali zgodovino Ljubljane in njeno središče vse od stare Ljubljane, Narodne in univerzitetne knjižnice pa do zgradbe Parlamenta in Cankarjevega doma.

V času trajanja radijske oddaje je na prireditvi sodelovala tudi županja mesta Ljubljana Danica Simšič, ki je ta dan praznovala rojstni dan (seveda je nismo vprašali, katerega) in so jo gostitelji presenetili z darilom. Prireditve sta se med drugim udeležila predsednik Turistične zveze Slovenije Marjan Rožič, direktor Festivala Ljubljana Darko Brlek, župan občine Beltinci Milan Kerman, župan občine Dobrovnik Marjan Karadinar in predsednik Turistične zveze Pomurja Štefan Dravec.

Poskrbljeno je bilo tudi za bogato obložene mize z domačim pecivom in vinom, pri čemer so se še posebej potrudili v črenšovskem in bistriškem turističnem društvu. Sodelovali so tudi člani turističnih društev Dobrovnik, Beltinci in Turnišče. V glasbenem delu pa so ob Prekmurci v Ljubljani, pevki Regini, nastopili še Foxy Teens, Ivo Radin, Saša Lendero in ljudski glasbeniki iz Dobrovnika. Med oddajo je mesto Ljubljana predstavila Petra Stušek z Zavoda za turizem Ljubljana. Glavni pokrovitelj prireditve pa je bilo podjetje Segrap iz Ljutomera.

Jože Gabor

Ob prihodu v Ljubljano se je prileglo kosilo.

Za prijetno razpoloženje vseh sosedov je poskrbela tudi najstniška skupina Foxy Teens.

Za ljudsko glasbo med potjo in na prireditvi je skrbela skupina glasbenikov iz Dobrovnika.

In na koncu še ena od skupinskih fotografij sodelujočih

Dobra tri leta ga je od domače Murske Sobote ločilo več kot dvanajest tisoč kilometrov. Prav toliko jih je namreč med Slovenijo in Urugvajem, kjer je Aleksander Temlin živel s svojo Alicio. »Spoznala sva se sicer v Sloveniji, saj ima Alicia po očetovi strani slovenske korenine, toda ko sva premišljevala, ali naj se napotim za njo v njen rojstni Urugvaj ali ne, sem si rekel, da moram poskusiti tudi tamkajšnje življenje. In ni mi bilo žal,« je povedal Aleksander. Pravzaprav priznava, da po vrnitvi v Slovenijo nekoliko pogreša državo v Južni Ameriki in tamkajšnje prijatelje, toda obenem upa, da se bo Alicia na življenje v Murski Soboti prav tako hitro privadila, kakor se je on na življenje v Urugvaju.

Dežela odprtih in pristrčnih ljudi

Urugvaj je država v Južni Ameriki, ki meji na vzhodu na Brazilijo vse tja do severa, kjer meji na Argentino. Na zahodu pa loči Urugvaj od Argentine naravna meja, reka Uruguay, ki se ji malo nižje proti jugu

so me vzeli za svojega. Vsi Alicijini prijatelji so takoj postali moji prijatelji. Bilo je, kakor da se poznamo že desetletja. Takoj so mi priskočili na pomoč, če sem jo potreboval. Pa naj si je šlo za popravilo avtomobila, ki so ga opravili v bližnji delavnici, ki je drugače popravljala avtobusne

ju. Prva razlika je ta, da se ljudje poročajo med tednom, zabava pa je ponavadi v petek ali soboto. Zakonca Temlin sta se poročila v petek. Po uradnem delu se svatje preselijo v bližnjo dvorano ali na domači vrt, kjer ženin in nevesta za njih pripravita zabavo. Na tej zabavi ponavadi ni »žive«

Iz Urugvaja v Mursko Soboto

Rambla (v svojem bistvu obobalna cesta, dolga 22 km) je eno najznamenitejših sprehajališč v Montevideu.

»Vsi Alicijini prijatelji so bili takoj moji prijatelji«

pridruži reka Parana in skupaj se nato zlijeta v najširšo reko na svetu, ki se imenuje Rio de la Plata (srebrna reka). Večji del južnega dela države obdaja Atlantski ocean.

Uradno ime Urugvaja je: República Oriental del Uruguay. Gotovo se vam bo zdelo čudno, za-

karoserije in ki jo je vodil Slovenec, ali za opravek pri notarju ali za pomoč pri opravih doma. Po drugi strani pa sem, če lahko tako povem, za njih bil prav tako prava atrakcija, saj sem bil po dolgih letih prvi Slovenec, ki je prišel živeti v Urugvaj,« je pripovedo-

glasbe, temveč jo predvajajo ob pomoči plošč in kaset. Namesto gore jedi, ki se ponavadi znajde na pravem prekmurskem »gostovanju«, postrežejo s hladnim prigrizkom, največkrat s trikotnimi sendviči, ne manjka tudi pica, narezana na majhne kose. Ob polnoči nato

nekaj jedi z našega konca Evrope. Mi smo v Urugvaju jedli celo golaž, štruklje, žličnike in tudi zavitek (retaš) pa in še in še bi lahko našteval,« se spominja Aleksander.

Prevodi niso natančni

Večina v Urugvaju živčih Slovencev je potomcev tistih, ki so prišli tja pred mnogimi desetletji. Ker so prihajali z različnih koncev Slovenije, kjer so se dialekti razlikovali in se med seboj niso čisto razumeli, dostikrat pa so jih domačini tudi zasmehovali, so se v večini primerov odločili, da se bodo sporazumevali v španščini. Danes zelo malo Slovencev v Urugvaju govori slovenski jezik. Ker pa so želeli, da se čim več Slovencev v Urugvaju znova nauči maternega jezika, je Aleksander uvedel tedenski pouk slovenskega jezika. »Najtežje je bilo razložiti sklone, spole in števila, saj vsi, ki jih imamo mi v slovenščini, v španščini ne obstajajo,« je pripomnil Aleksander. Naj dodamo, da je bilo tudi njemu ob prihodu zelo težko, saj ni razumel španščine. Z Alicio sta se pogovarjala v angleščini, danes pa razume toliko španščine, da lahko pove, da vsi prevodi južnoameriških telenovel niso čisto natančni.

Življenje se bo nadaljevalo v Sloveniji

Njuna hči Alenka, ki bo aprila stara dve leti, s

Alicia, Aleksander in Alenka s slovenskim veleposlanikom Bojanom Grabovškom v slovenskem klubu v Urugvaju.

slovenščino in španščino ne bo imela težav. Že zdaj loči, katere besede so španske in katere slovenske, na primer kaj je »žoga« in kaj »la pelota«. Tudi Alicia se bo s prihodom v Slovenijo naučila še več jezika, ki so ga govorili že predniki njene očetja, ki izhaja iz Nove Gorice in Prekmurja. Aleksander upa le, da se bo na življenje v Sloveniji navadila vsaj toliko, kot se je on na življenje v Urugvaju. »Poleg tega sem imel srečo, da imam v Urugvaju tudi dobrega tasta in taščo, ves čas, pa čeprav na drugi strani ocena, pa

smo imeli tudi povezavo z mojimi sorodniki v Murski Soboti. Mama na primer je po svojih zmognostih pošiljala Alenki darila, tako da je že kot dojenček nosila copatke iz Slovenije, jaz pa sem v zameno pošiljal naše družinske fotografije,« smo slišali od Aleksandra. Na srečo pa še vedno obstajajo letalske zveze med Evropo in Južno Ameriko, tako da ju bodo lahko sorodniki iz Urugvaja obiskovali v Sloveniji in da bosta onadva lahko vsake toliko časa obiskala tudi sorodnike v Urugvaju.

Dejan Fujs

Urugvajski stadion, na katerem je bila odigrana prva tekma za svetovni pokal.

kaj ima v svojem imenu tudi besedo Oriental. To pa zato, ker beseda Oriental pomeni Vzhod, Urugvaj pa leži vzhodno od istoimenske reke. Tako imajo tudi vsi Urugvajci v potnem listu v rubriki »narodnost« napisano Oriental oziroma vzhodno. Uradni jezik je španščina. V Urugvaju živi tudi okoli petsto Slovencev, od katerih jih je okoli sto trideset vključenih v slovenski klub v Montevideu.

»Ljudje so bolj odprti in pristrčni kakor v Sloveniji. Čeprav sem komaj prišel v njihovo deželo, že

val Aleksander. »Slovinci se zelo pogosto družijo. Vsak teden se dobivajo v klubu, ki tudi izposoja svoje prostore za poroke in druge prireditve. V klubu smo imeli kolone, slavili obletnice slovenske samostojnosti in druge glavne slovenske praznike.«

Razlika med prekmursko in urugvajsko poroko

Kot smo že zapisali v uvodu, sta se Aleksander in Alicia poročila v Urugvaju. Tamkajšnje poroke niso nič kaj podobne porokam v Prekmur-

mladoporočenca zaplešeta dunajski valček, čeprav je dovoljeno, da se lahko vrtita že prej ob zvokih disko glasbe, tudi tanga.

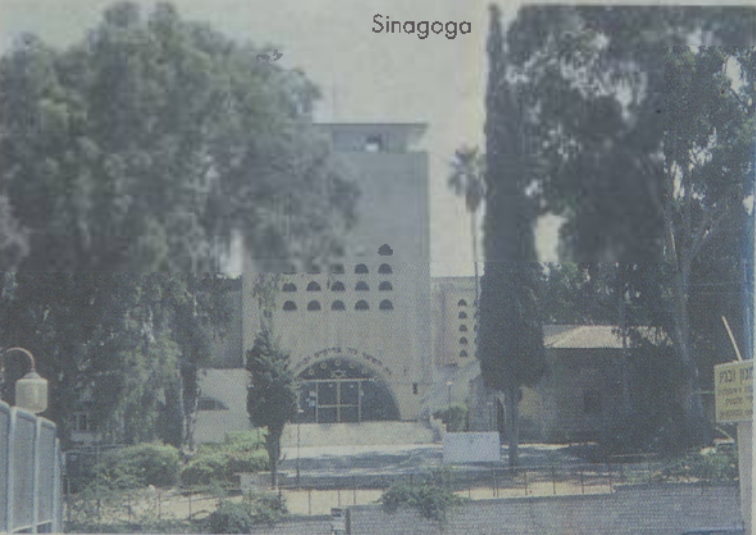
Kadar ni porok, se na mizi najdejo tudi druge različne jedi. Ker je Urugvaj pretežno ravninska dežela, kjer se največ ljudi ukvarja z govedorejo, je glavna nacionalna jed goveja pečenka, ki jo pripravijo na žaru. »Pri nas na mizi pa so bile pogosto še druge jedi. Alicijina mama je po rodu s Hrvaške, iz Bjelovarja, tako da je uvedla v urugvajsko kuhinjo tudi

Carlos Paez Vilaró, s katerim so Temlinovi na fotografiji, je eden največjih slikarjev v Urugvaju in eden redkih, ki je verjel, da je njegov sin še med živimi potniki letala, ki je strmoglavilo v Andih. Filmski producenti so nato po tem dogodku posneli film z naslovom Alive.

Z židovsko prijateljico na plaži ob Sredozemskem morju

Sinagoga

Pretežni, južni del Izraela je puščavski, puščava Negev.

Takih primerov je v Izraelu zelo malo, za socialno varnost je zelo dobro poskrbljeno.

Arabci so specialisti v pripravljanju slaščic tudi v Izraelu.

V času študija geografije so nam profesorji med predavanji zmeraj govorili, da so bili ta konec tedna v Berlinu, drugi konec tedna v Pragi, velikokrat so odpadla predavanja, ker je bil profesor v Avstraliji, Ameriki ... Imeli pa smo tudi veliko terenskih vaj, kjer smo spoznali celo Slovenijo z najbolj zakotnimi vasmi in slovensko zamejstvo. Kmalu smo tudi mi začeli stopati po njihovih poteh in odkrivati svet. Moje ime je **Ksenija Gider**. Doma sem iz Sodišinec, sicer pa končujem študij geografije, tako da sem že začela razmišljati o svojem prvem delovnem mestu. Čeprav sem videla veliko sveta, si najbolj želim, da bi svojo poklicno kariero lahko začela doma v Prekmurju, in od tu tkala niti svojega življenjskega hobija – potovanj. Svoja doživetja z velikim veseljem pripovedujem in sporočam drugim in tokrat vam bom predstavila državo Izrael z življenjskim utripom njenih prebivalcev Židov, prihodnji mesec pa vas bom popeljala še v Jeruzalem, saj mi kljub trudu ni uspelo spraviti v manjši okvir bogastva zgodovine, raznolikosti dveh svetov in nepozabnih doživetij. Za preveč izjemnega bi vas prikrajšala.

Izraelski znak stop

Po enoinpoldnevni vožnji z Rodosa do Haife sem komaj čakala, da prispemo v Haifo, opravimo nujne vstopne formalnosti in pregled potnih listov (v potnem listu ne smeš imeti žiga, da si bil v Siriji), da se nekje v miru usedem, naročim kavo in sendvič. Toda tega nisem doživela tako hitro, kot sem si predstavljala. Varnostni nadzor je v Izraelu zelo strog. Preden te spustijo v državo, te temeljito izprašajo, kdo si, zakaj si prišel v Izrael ali koga poznaš (če rečeš da, se pozanimajo, kdo je ta oseba), kam si v Izraelu namenjen in koliko časa boš tam ostal. Nazadnje pa še preverijo, ali imaš za to dovolj denarja. Zna se zgoditi, da te zavrnejo in s prvim letalom moraš državo zapustiti.

Izrael je država kontrastov

Že pokrajina je zelo raznolika. Izrael je za četrtnino večji od Slovenije in vsi kraji so dostopni v nekaj urah vožnje. Z mediteranske obale, ki je znana po pomarančah jaffo, si v uri na severu ob Galilejskem jezeru in hriboviti, gozdnati dolini reke Jordan. To območje je polno neeksplodiranih min. Od tu si v dobri uri že na območju najnižje točke na svetu, ob Mrtvem morju (-412 m), ki je obenem tudi najbolj slano morje na svetu. Koncentracija soli je taka, da ne moreš plavati, telo lahko le lebdi v vodi. Na osnovi blata iz Mrtvega morja je nastala tudi pri nas dostopna kozmetika Ahava. Pretežni (južni) del Izraela pa je puščavski. Ob mestu Mitzpe Rammon je največji vulkanski krater na svetu. Če se sprehajaš po nekdanjem kraterju, najdeš pesek v vseh možnih barvah in odtenkih. Izrael ima tudi nekaj kilometrov obale ob Rdečem morju, kjer se je razvilo letovišče Elat, »izraelski Portorož«.

Izraelski kruh pita, podoben naši lepinji

Obljubljena

V Izraelu srečaš oborožene vojake na vsakem koraku.

Dežela, kjer ne poznajo ksenofobije, je raj za gurmane

Narodno in etnično je Izrael zelo pisana država. Po osamosvojitvi države Izrael leta 1948 so se vanj priselili Židje z vsega sveta, največ iz Evrope (Španije, Poljske, Nemčije, Nizozemske, Irske, Madžarske), Mehike, Etiopije, Maroka, Jemna, Japonske, Rusije ... Izraelski radio oddaja kar v dvanajstih jezikih. To je tudi država z največ šolami tujih jezikov, ki jih najdeš tudi v najbolj odročnih in obmejnih območjih. Vsi ti različni narodi so s seboj prinesli svojo kulinariko, tako da najdeš v Izraelu restavracije z vsega sveta. Najbolj karakteristična jed je humus, to je omaka iz čičerike, ki je kot nekakšna majoneza, ponudijo pa jo k vsaki jedi in prigrizkom, tudi k čipsu. Od hitre prehrane sta zelo znana tudi falafel (ocrtki iz čičerike z dodatkom zelenjave in zaviti v kruh) in tehina (omaka iz sezama). Meni so bile najbolj slastne jemenitske rolice in palačinke, narejene iz krhkega testa, je pa se jih skupaj z jajci, speškanimi paradižniki in humusom. Židovska vera zahteva, da mora biti hrana kosher. To pomeni da se mlečni in mesni izdelki ne smejo uživati istočasno, zato so tudi trgovine specializirane le za mesne ali mlečne izdelke. V velikih supermarketih pa so mlečni in mesni izdelki na maksimalni možni razdalji, obvezno pa v ločenih hladilnikih. Ortodoksni Židje uporabljajo celo pri kuhanju ločeno posodo. Hrana kosher prepoveduje tudi svinjino in morske sadeže. Prava paša za oči in želodec pa so večerje shabbat.

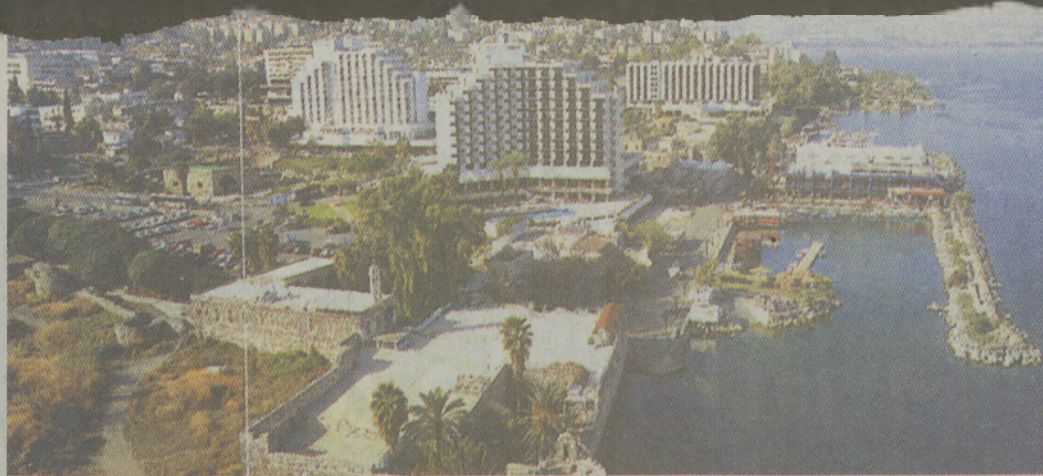
Sveti shabbat

Židje se ravnaajo po lunarnem koledarju. Zelo pomembno je, da imaš koledar, da veš, kdaj so prazniki, ker so vsako

Žid se je mimogrede ustavil pred sinagogo in priklonil Bogu.

dežela – Izrael

Moderno mesto, Tel Aviv, gospodarska prestolnica Izraela, glavno mesto pa je Jeruzalem.

leto na drug datum. Dan se začne, ko zaide Sonce, teden pa se začne v nedeljo. Sobota (sveti shabbat) je dan počitka, na ta dan se ne sme delati, razen če gre za življenje in smrt. Sveti shabbat se začne v petek zvečer, ko zaide Sonce. Moški gredo takrat v sinagogo, ženske pa pripravijo večerjo. Na ta večer se zbere vsa družina, povabijo še sorodnike in prijatelje in na mizi se znajde vse – od francoske solate, paradižnikove solate, pečenega piščanca, telečjih zrezkov, rdečega zelja z majonezo, korenčka z majonezo, pomfrita, riža, humusa in še marsičesa drugega. V času shabbata tudi ni javnih prevozov, filmskih predstav, zaprte so trgovine in večina restavracij. Na ta dan, v soboto, se zberejo prijatelji in sorodniki, prinesejo s sabo časopise od celega tedna in berejo, komentirajo dogajanje v svetu ali pa gredo na izlet.

Lahko umakneš brzostrelko, da prisedem!

To je v Izraelu na avtobusih zelo pogosto slišati. Omenila bi, da je Izrael zelo varna država, zelo malo je kriminala, varnostni nadzor je zelo strog. Preden vstopiš v nakupovalni center, pregledajo tebe in vso prtljago, če vstopiš desetkrat, te pregledajo desetkrat. Če se pojavi npr. na avtobusni postaji prtljaga ali torba brez lastnika, se začne preplah. Začno se spraševati, od koga je, in če se kmalu ne najde lastnik, se iz varnostnih razlogov ljudje iz neposredne bližine umaknejo in strokovnjak za eksploziv torbo pregleda. Morda gre za podtaknjeno bombo. Problem in nevarnost Izraela so teroristični napadi, ki izhajajo iz največje ironije židovske države, njenih 18 odstotkov arabskega prebivalstva. Kdor ima denar, ima v Izraelu oblast, to pa so Židje. Vsake toliko časa se kakšen Arabec spomni in izvede džihat («človek bomba») ter se razstrelji, v množici Židov seveda. Židje udarijo nazaj in začarani krog se vrti naprej. Eksplozije so najbolj pogoste na mestnih avtobusih, avtobusnih postajah, v trgovinah in restavracijah, zato imajo Židje zelo strogo organiziran vojaški sistem. Pri 18 letih, po končani srednji šoli, gredo fantje za tri leta, ženske pa za dve leti v vojsko. Ženske opravljajo bolj administrativne zadeve, po potrebi se pa tudi vojskujejo.

Po končani vojaški obveznosti je dolžan vsak moški še vsako leto do dopolnjenega 35. leta odslužiti en mesec obvezne vojske. Če vojak izgubi puško, dobi sedem let vojaškega zapora, zato jo imajo vsi ves čas ob telesu. Tudi na avtobusih, ko spijo na poti domov ob koncu tedna, tudi ko si kupujejo čevlje, tudi ko plešejo v disku. To je zlasti na avtobusih, ko prisedeš, prav strah vzbujajoče, a se kmalu navadiš in soseda prosiš, da naj jo malo odmakne, da lahko prisedeš. Židje v Izraelu lahko nosijo strelno orožje, drugim prebivalcem države pa je to prepovedano. Izraelska letalska družba El Al je ena najbolj varnih letalskih družb z zelo strogim nadzorom prtljage. Preden se vkraša na letalo, te sprašujejo, ali si sam spakiral prtljago in ali si prepričan, da veš, kaj je med prtljago.

Kibuci in mošavi

Posebnost Izraela so kibuci in mošavi. Ruski emigranti so pod vplivi socializma in kolektivizma v Izraelu ustanovili nekakšne komune s

skupno lastnino. V kibucih je organizirana kmetijska proizvodnja Izraela. Zemlja je od vseh, vsak ima neko določeno funkcijo oziroma delo, kmetijski pridelki se prodajajo skupno, z denarjem razpolagajo skupno. V sklop kibuca spadajo tudi šole, vrtci, v nekaterih so celo industrijski obrati, muzeji, živalski vrti in bazeni. Kibuci so znani tudi po dobrih zabavah in diskih. Štejejo približno 1000 ljudi in so na praznem prostoru zunaj velikih mest. Če v kibucu kupijo neko stvar, npr. televizor, jo kupijo za vse in vsem enako. Otroci živijo skupaj v posebni hiši. Po šoli ob 16.00 gredo k staršem in tam ostanejo, dokler ni čas za posteljo. Starši jih nato pospremito do njihove hiške, jih spravijo spat in predajo v varstvo za to določeni osebi. Nato imajo starši čas zase. Tako v odnosu starši-otroci prevladuje kakovost odnosov namesto rutine. V kibucih se je rodila večina politikov in znanih osebnosti, da bi živel v kibucu, pa so sanje marsikaterega Izraelca. V kibucih, kjer so prenočišča zelo draga, se da v zameno za prostovoljno delo dobiti zastoj hrano in prenočišče, kar je zelo zanimiva izkušnja. Mošavi pa se od kibucev ločijo po tem, da ima posameznik zemljo v svojih rokah, skupno le prodajajo pridelke na trgu. Kibuci so ponavadi obdani z zidom in so takoj prepoznavni, mošavi pa so videti kot prijetna podeželska mesteca.

Kadar se dela, se dela, kadar pa se zabava, se zabava, in to maksimalno!

Izrael je država kontrastov. Prepletata se staro in novo, tradicija in modernizem, Vzhod in Zahod. Ko se sprehajaš po ulicah večjih mest med neštetimi trgovnicami in posedaš po lokalih, nimaš občutka, da se tu vsakdan še zmeraj ravna po določilih iz stare zaveze. To občutiš v soboto, ko ni nikjer nič odprto in ostaneš lahko lačen in brez prevozov. Ljudje govorijo hebrejščino, hkrati pa slišiš, kako se otroci pogovarjajo s starši v jeziku, od koder izvirajo starši. Politika in vera imata velik vpliv na vsakdanje življenje, tudi če nisi veren Žid. Izraelci so znani tudi kot veliki ljubitelji knjig, Unesco jih uvršča po prebranosti knjig na drugo mesto takoj za Islan-

Avtobusna postaja v umetniški vasi Ein Hud na severu Izraela, ta vasica je atelje in galerija na prostem.

dijo. V Izraelu je veliko antikvariatov in starinarnic. So pa tudi velike klepetulje, stalno telefonirajo, tu sta mobilna telefonija in podjetje Motorola najbolj zacvetela. Presenetili so me tudi z veliko življenjsko energijo, večnim optimizmom in velikim smislom za uživanje. Delovni teden traja v Izraelu kar šest dni. Ob mediteranski obali me je presenetilo, da družine zvečer, ko se zberejo vsi doma, vzamejo hrano in odeje ter se usedejo na plaži in jedo, se pogovarjajo, igrajo badminton, plavajo, skratka uživajo preostanek dneva. Je čas za delo in je čas za počitek. V Izraelu je zelo dobro organizirana tudi socialna varnost, med ljudmi so manjše socialne razlike kot v Evropi, razlike med dohodki delavcev, uslužbencev in direktorjev so najmanjše na svetu. Vsi pripadajo enemu velikemu srednjemu razredu. Zelo je organizirana tudi skrb za revne, brezdomce, invalide in brezposelne.

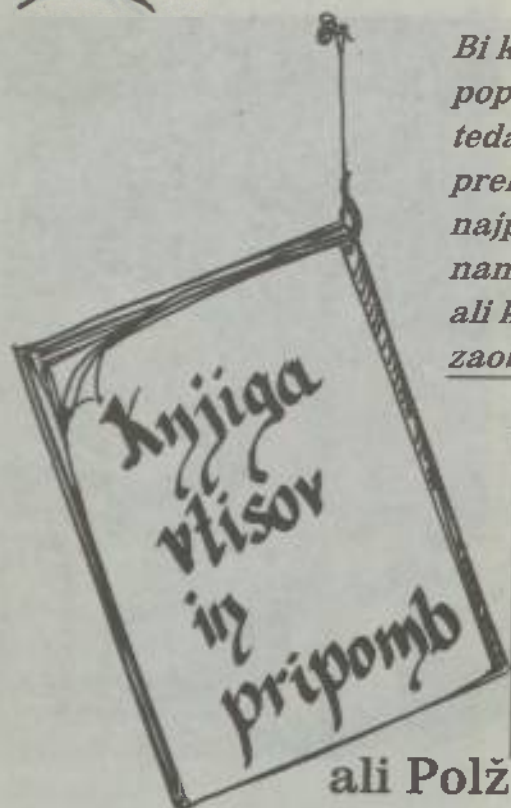
Elat, letovišče ob Rdečem morju

Casarea, staro arheološko mesto z rimskim amfiteatrom in znano letovišče ob Sredozemskem morju

Koncentracija soli v Mrtvem morju je taka, da telo lahko le lebdi na vodi, če imaš na koži rano, ti jo kar izžge.

Sredozemska arhitektura s kaktusi, poletja so v Izraelu zelo suha in vroča.

ali Polž
v solati (2)

Gostilna Gergjek, Tišina: Sladki liker je kot obred

»Boste kavo s kakšnim dodatkom? Smetano ali mlekom?« naju je vprašala Marija Gergjek. Pa sva odgovorila, da bi kar s cynarjem. »Prav,« je odgovorila in pohitela proti šanku. Pa sva jo ustavila in povedala, da sva se samo šalila in da sva oba mislila na mleko. Dejala je, da se ji ni zdelo prav nič nenavadno, čeprav v njihovi gostilni ni ravno navade, da bi zjutraj hodili na žgane pijače. »Zgodaj zjutraj se pri nas ustavijo tudi ženske, ki delajo v trgovini, salonu ..., ki rade v miru spiyejo kavico z mlekom ali smetano in morda pokadijo kakšno cigareto. Tudi domačini ga tukaj zjutraj ne »žingajo«. Morda kdo, ampak po 8. in 9. uri spiye kakšen brizganec, pivo, drugega pa res ne. Mi z novim zakonom težav ne bomo imeli in ne bo vplival na naš zaslužek.«

Bojijo se edino, kaj bo v nedeljo. Običaj je, da so se ženske po maši, preden so šle domov kuhat, ustavile v naši gostilni in poleg kavice popile kozarček belle de joura ali kakšnega drugega likerja. To je bilo kot obred, na katerega so čakale ves teden. »Zaradi teh žensk nam bo najhuje,« pravi Marija. »Še ne vem, kako jim bomo razložili. Samo pomislite, kako naj jim rečem, naj počakajo še pol ure? To so ženske, ki res spiyejo samo ta kozarec pa nič več.« Najbolj noro pa je to, da se deset piv zjutraj lahko spiye, ne moreš pa spiti enega kozarčka sladkega likerja,« dodaja sin Bojan.

Gostilna Dunaj, Kapelski Vrh: Ni »šans«, da bi kršil pravila

»V tem prostoru pa se pri nas ne kadi,« naju je vljudno in v zadregi, da ne more ugoditi svojim gostom, opozoril Jože Dunaj, lastnik gostilne, in nama predlagal, da lahko

»Bi lahko dobili še pepelnik?« smo bili radovedni v sobi gostišča Dunaj na Kapelskem Vrh, kjer delijo tudi hrano. Lastnik Jože Dunaj nas je zelo vljudno opozoril, da tam ne smemo kaditi. Držal se bo tudi zakona, da do desetih ne bo točil žganih pijač, saj bi bilo škoda tvegati in plačati visoko kazen.

Bi kakšen kozarček za »joreget«, dobro jutro? Resda pridejo trenutki in priložnosti, ko se že navsezgodaj popije kakšen kozarček ali bolje požirek žganega, na primer prava domača – »palinka«. Še posebno tedaj, ko se gre na izlet ali se začne z večjim delom. Tu in tam kakšne požirek resda pomaga k boljši prekrvavitvi in boljšemu razpoloženju družbe. No, nekaterim pa to preide v navado in morajo vsako jutro najprej do »šanka«. S 1. marcem bo nastal za marsikoga velik problem. Do desete ure zjutraj bodo namreč steklenice z žganimi pijačami zaprte. V gostilnah in lokalnih, seveda; kaj se z njimi dogaja doma ali kje v pisarni, to pa je drugo vprašanje. Zakon o omejevanju porabe alkohola vsega pitja ne more zaobjeti, zato najbolj spominja na žensko v kopalkah. Najpomembnejše je še vedno prikrito.

Zakaj bodo lepotice dneva ujete v »male glažeke«?

kadiva v drugih prostorih, ko sva ga namenoma v prostoru za nekadilce zaprosila, ali nama lahko prinese pepelnik. »Ja, mi se dosledno držimo pravil in tudi gostje so zelo obzirni. Če v družbi kdo kadi, se umakne v prostore za kadilce ali k točilni mizi.«

Kot vse kaže, jih tudi protialkoholni zakon ne bo prizadel. »Pri nas prodamo zelo malo žganih pijač, tako da samo od tega res ne bi preživeli. Morda kdo popije kakšen kozarček, ampak zjutraj pa res ne. Pridejo na kavico, čaj, sadne čaje ... na žgane pa v glavnem ne. Nobene »šanse« ni, da bi jaz ta zakon prekršil. Kazni so prevelike. Četudi kdo po štirih pride k meni in me pred 10. uro prosi za žgano pijačo, mu ne dam,« se zasmeji Jože. »V skrajni sili pa bi ga odpeljal k sebi domov in bi mu tam natočil kozarček. Dvomim pa, da se bo kaj takega zgodilo. Kako pa bo

Stanko Vučko: »Busko bar na avtobusni postaji v Murski Soboti odpiramo že ob petih in do sedme ure ga obišče okrog petdeset gostov, ki radi na hitro zvrnejo kakšen »nula tri«. Po 1. marcu jim žal ne bomo mogli ustreči. Bojim se, da bo zaradi tega promet v tem času bistveno manjši.«

prepoved vplivala na uživalce, pa je drugo vprašanje, sicer pa se bodo ti že znašli. Tudi s pomočjo kakšnih malih »glažekov«.

Cocktail bar, Križevci pri Ljutomeru: Se bodo tudi poslanci vzdržali?

»Kakšnih večjih količin alkoholnih in žganih pijač v jutranjih urah pri nas ne prodamo, nekaj slabe volje pri naših gostih pa bo prav gotovo,« je pripovedoval Jani Belcl in se usedel k nama za mizo. »Vsaj v začetku bo huje, potem pa se bodo navadili tudi na to prepoved. Med gosti je nekaj takih, ki pijejo zjutraj vodko in kakšne druge žgane pijače. Težko jim bom povedal, da jim ne morem dati, še posebno kakšni stalni stranki.« Najbolj pereče pa se mu zdi vprašanje tistih domačinov, ki se vračajo od nedeljske maše in se enkrat na teden ustavijo v gostilni na kakšnem likerju ali kozarčku. Tem bo najtežje povedati: »Sedaj pa ne gre več.«

Posebno poglavje pa so tudi mladi gostje, čeprav mladoletnikom že sedaj niso točili

Bilo je okrog pol devetih, ko smo se ustavili v gostilni Gergjek na Tišini in povprašali, ali lahko dobimo poleg kavice tudi cynar. »Seveda, lahko, saj še ni 1. marec, ko bo to prepovedano do desete ure dopoldne,« nam je prijazno odgovorila Marija, ki prva pričaka stalne goste. Skupaj popijejo kavico, rečejo kakšno o vremenu, politiki ..., ne pozabijo pa pokomentirati, kaj se je prejšnji dan zgodilo v telenovelah. Po »jutranjem sestanku« jo ob 9. uri zamenja sin Bojan, ki je skupaj z ženo pred leti prevzel vodenje lokala.

žganih pijač. Pooblastil, da bi preveril njihovo starost, nimajo, težko pa je koga oceniti, koliko je star. »Nekateri so stari 14 let, videti pa so, kot da bi bili 18 ali 19. Seveda takim lahko rečem, naj mi dokažejo svojo polnoletnost, vprašanje pa je, ali mi bodo želeli pokazati osebno izkaznico,« pravi šef Jani. Preden sva zapuščala lokal, nama je še dejal, da če so že poslanci sprejeli tak zakon, naj bi se tudi sami držali teh pravil. Najprej bi po njegovem morali ukiniti kajenje v parlamentu in nazdravljanja naj ne bi bilo več z alkoholom. Oni so nam vsem za vzgled.

Busko bar, Murska Sobota: Žganje v skodelici kave? Nikakor!

Prav gotovo bo protialkoholni zakon najbolj prizadel bifeje in lokale ob različnih postajališčih in krajih, kjer gredo delavci zjutraj v službo, še posebno tisti, ki se zelo zgodaj odprejo. Eden takih je tudi Busko bar na avtobusni postaji v Murski Soboti.

»Posledic protialkoholnega zakona se zelo dobro zavedamo,« je povedal Stanko Vučko, vodja tega bara. Pri njih se je doslej vsako jutro obrnilo okoli petdeset strank, včasih še več, ki so na hitro zvrnile kozarec žganega – vinjak, rum ali vodko – in šle naprej. V glavnem so bili to avtobusni potniki, delavci in tudi drugi mimoidoči, med katerimi so prevladovali moški. »Težko povem, kaj se bo zgodilo po 1. marcu, vendar smo se o tem že veliko pogovarjali. Nekateri so me že nagovarjali, naj jim po novem natočim žganje v kavo ali kavino skodelico, ampak to ne bo šlo. Žganih pijač ne nameravam točiti pod točilno mizo, saj so kazni previsoke, tudi do osem milijonov tolarjev.«

Prepričan pa je, da se bodo vsi, ki že zgodaj zjutraj potrebujejo kakšen šilček, kako drugače znašli. Veliko se sedaj govori tudi o »malih glažekih« z žganimi pijačami, ki naj bi po novem bolj šli v promet.

A. Nana Rituper Rodež
Jože Graj

Po mnenju Janija Belcla, šefa bara Cocktail v Križevcih pri Ljutomeru, ta omejitev ne bo dosegla svojega namena, saj se bodo tisti, ki imajo radi žgane pijače že zjutraj, znašli kako drugače. Glede prometa pa se bo najbolj poznalo ob nedeljah po jutranji maši, ko si rade privoščijo šilček likerja tudi ženske.

Cvenska ritmična skupina Peace

Na Cvenu že okrog šest let deluje ritmična skupina Peace, ki jo sestavljajo Julija Lešnik, Urška Sovič, Sandra Vučko, Nina Rajh (vodja), Mateja Rajh in Urška Smodiš (ni na posnetku). Plešejo večinoma na pop glasbo, nastopajo pa na raznih prireditvah v domačem kraju in drugje, kamor jih povabijo. Ko bodo svoj repertoar še izpolnile in razširile, nameravajo pripraviti samostojno prireditev. x

Bujta repa ni več grdi raček

Vsi morajo spoznati zabavnejšo plat življenja

Bujta repa, tradicionalna zabava prekmurskih študentov, vseh, sedanjih in prihodnjih, je prav gotovo tak »žur«, ki ga preprosto ne moreš in ne smeš zamuditi. V času, ko se začnejo intenzivne priprave na Prekmursko gibanico, ki bo marca v Mariboru, pa je prav, da se spomnimo, kako je bilo na Bujti repi v Ljubljani. In zakaj tako pozno objavljamo fotografije? Tega ne ve nihče, razen A. C., ki pa ničesar ne prizna. Četudi bi mu vrtali v kolena. Glede na to, kako dolgo je nosil reportažo in fotografije, pa sem prepričana, da so ga vmes ujeli - morda kakšna prekmurska Cia ali kaj podobnega - da so preverili ves fotomaterial, da ne bi prišlo v javnost kaj takega, kar ne bi smelo.

Sicer pa, saj veste - na Bujti repi se zbira naša inteligenca, naša izobrazena sila, ki bo, upajmo, nekoč našo pokrajino rešila iz brezna, kamor padamo. Zato ne bi bilo ravno najbolje, da bi prekmurško mladino ujeli v kakšem kočljivem položaju. Človek popije, kozarec ali dva, se nekoliko sprosti po vseh napetostih na faksu, potem pa veste, kaj se lahko zgodi. Vsi, ki so se Bujte repe kadarkoli udeležili, pa naj je bilo to lani, predlani ali pred več desetletji, dobro vedo, da je slika proti jutru, ko se repa že ohladi, malo motna. Marsikdo od navzočih pa lahko celo zazna rotacijo zemlje ali pa kje v kotu spi kot angelček. Ampak, roko na srce, vse to spada k izobrazbi. In samo pomislite, kakšni intelektualci pa bi bili, če ne bi poznali tudi zabavnejše plati življenja. Bujta repa pa je idelna priložnost, da obdeláš tudi to poglavje. Brez tega sploh ne moreš diplomirati.

A. Nana Rituper Rodež

Ko študentje eksplodirajo

Odločitve vodstva Kluba prekmurskih študentov v zvezi z Bujto repo so vedno povzročale različne odzive, tako odobravanja kot zavračanja. Zakaj Festivalna dvorana in ne Litostroja? Predsednik KPS-ja Dani Miholič je odgovoril: »Bujta repa je prireditev, katere namen je druženje prekmurskih študentov in drugih Prekmurcev v Ljubljani. Vsako leto pa se udeleži Bujte repe vedno več drugih študentov, ne samo prekmurskih, tako da lahko povem, da se število obiskovalcev iz leta v leto večja. V ta namen smo se tudi odločili, da preselimo Bujto repo na nov in predvsem večji prireditveni prostor, kot je litostrojska menza. Želja vodstva kluba pa je že nekaj let, da je prireditev na višji in uglednejši ravni. Tako nam je uspelo najti in dobiti Festivalno dvorano, ki nam je izpolnila vse te želje.

Ko smo vstopali v notranjost Festivalne dvorane, smo občudovali njeno lepoto, proti kateri se zdi menza Litostroja grdi raček. Glede na izkušnje iz menze smo se zbal jutrašnjega pogleda nanjo. Na srečo je bil strah odveč. Vodja Festivalne dvorane Ernest Bagola je bil zadovoljen s prireditvijo in z organizacijo le-te, tako mi v Klubu

Stvari s ponavljanjem izgubijo svoj sijaj in tudi Bujta repa v menzi Litostroja ga je. Bujta repa v Festivalni dvorani je začela pisati novo zgodbo.

Najbolj cenjena prireditev KPS - Bujta repa vsako leto znova omogoči, da se po dolgem času srečajo stari prijatelji in sošolci.

prekmurskih študentov kot tudi on pa smo si na koncu oddahnili, ker ni bilo povzročene nobene materialne škode. Tako da se že tako mi kot tudi on veselimo Bujte repe 2003, ki bo prav tako v Festivalni dvorani v Ljubljani.

Aleš Cipot

Dani Miholič je omenil nekaj pomembnih pridobitev prenovljene Bujte repe, med katerimi izstopajo zelo zaželena garderoba, ki je v menzi Litostroja ni bilo, veliko platno, na katerem se »v živo«, pred očmi študentov, dogaja Bujta repa in navsezadnje Bujta repa na višji, kulturnejši ravni.

Udarni domači nastopajoči glasbeniki in glasbene skupine, Vlado Kreslin, Posodi mi jurja in D'Kwaschen Retashy, so bili parak, da bodo študentje spet eksplodirali. Sicer pa je bilo na Bujti repi pričakovati splah kaj drugega?

Vaša čustva

Ni te več!

Vsako jutro sva se srečala na avtobusu. Vsako jutro sva se tiho in nežno pogledala, včasih si se mi nasmehnila. Čeprav nisva rekla nikoli ničesar, je bil to najin pogovor za dobro jutro. S tem si mi povedala vse. Bolj kot vsega sem se veselil najinega jutranjega srečanja. Čeprav še sedela nisva nikoli skupaj, sem ob sebi čutil tvojo bližino. Vsak večer sem si obljubil: »Jutri pa bom, jutri pa jo bom nagovoril.« Pa je spet prišlo novo jutro in spet nisem zbral dovolj poguma, da bi pristopil k tebi, ki si se samo sramežljivo nasmehnila in se obrnila k svoji prijateljici. Potem pa te zadnje dni ni bilo več na avtobus. Ne vem, kje si. Pogrešam te, čeprav te ne poznam in nikoli nisva spregovorila niti besede. Ves dan mislim nate, kot bi mi nekaj manjkalo, kot bi nekaj izgubil. Kje si in kdo si? Če boš še kdaj prišla, bom, upam, zbral dovolj poguma, da bom pristopil. Čeprav se bojim, da mi boš odgovorila, da si ti že oddana. S tem bi izgubil upanje, ki ga sedaj nosim v svojem srcu. Draga moja neznanka, pridi spet, spet si želim tvojega nasmeha za dobro jutro.

Igor

Vaše pesmi

Človek

Ni človeka, ki sam pluje, ki kar čez temo globoko jadra, težavo preskakuje, ne da komu bi podal roko. In ni človeka, ki ga ne prizadene, ko tone svet prijatelja sanj, da mirno bi obrnil oči proč od rane, v kateri prijatelj klanja. In je človek, ki pomaga, jadra, da komu bi podal roko, čeprav tone svet sanj njega, a v daljavi zre goro visoko. Prijatelj mu je ime.

Tina

Tišina

Je ena sama beseda. Sama sem. Žalostna sem. Hrepenim po tebi. Želim si tvoje nežnosti. Ko tu le bil bi. Tu, sedaj ob meni. Pogrešam te. Pogrešam čas, ko si bil tu. Tišini se prepuščam.

Teja

Tvoje oči

Očke tvoje so kot med, to od daleč vidiš spet in spet. Ta trenutek naj ne mine nikoli, saj lepo me gledaš kjer koli. Ob tvojem pogledu se počutim varno, saj obdaš me s svojo roko, kateri lahko zaupaš z vso močjo. Oko me pogleda tja, kjer se počutim osamljena, pa naj kdo mi reče, da tvoje očke niso najbolj cvetoče.

Majci

Náša sopotnica je prepotovala že lep košček Zemlje. Koraki pa so se ustavili na skrajnem severovzhodu. In tu ostaja. Le malo domišljije je treba in obris naše državnice se nariše kot rejena kokoš. Ja, njena glava je Prekmurje in oko v njej je Murska Sobota. Smešna prisposoda, kajne? S tem očesom se vidi daleč. Le da tisti od daleč, torej iz Centra, sem ne vidijo. Daleč od oči, daleč od srca, bo že držalo.

In vendar je ta pokrajina rodila vrsto izobražencev, ki ustvarjajo, tam daleč, in se radi vračajo v svoje kraje.

Če je oseba oddaljena od prestolnice, kjer menda že ozračje vpliva na boljšo umsko razvitost, za povrh pa je še ženska, ki si ne išče utehe v alkoholu in cigaretah in drugih sladkostih tega sveta, tudi ne more sesti za posvečeno mizo, kjer se zbira in odbira izbrana elita, in je že skoraj odpisana. Pa je že dolgo članica Društva slovenskih pisateljev in tudi slovenskega PEN-centra. Že utrujena in vajena vseh trpkih preizkušenj je vztrajna in celo optimistična in ostaja v »kurjem očesu«.

Ko je žalostna, se vsa potopi, tiho neguje bolečino, kot školjka goji svoj biser. Z dobrimi prijatelji in ljudmi se zna smejati in sprostiti, se šaliti na svoj in tuj račun. Hvaležna je usodi, da jo je navdihnili z mnogo ljubezni, ki jo deli z drugimi, odraslimi in otroki, svojimi in tujimi. To pa je sončna stran življenja in dar, ki ga nima vsak. Človeško bližino je treba čutiti, gledati z odprtimi očmi, slišati neizgovorjeni glas in zapisati neme krike in izraze sreče. Ja, petnajst knjig se je rodilo iz orisa človeških usod in stranpoti; nekaj prevodov in vrsta novel, črtic. Nima namena vzgajati, le sočustvovati, opogumljati, da je treba vztrajati in preživeti krizo. Kar zaznava duša, roka piše. Rojeva se zbirka mladinskih iger in roman Zarja upanja.

Tudi sama je stala na dolgih, pustih cestah, dokler

ni prispela do križišča. In od tam so se razvejale neštete poti. Le na pravo je bilo treba stopiti. Stala je, izbirala, vse predolgo. Tehnica pač. In potem ubrala napačno. Mnogo napačnih, usodnih! Le ena je bila jasna, usojena: izbira edinega poklica; že od ranih let je živel v njej. Učiteljski poklic je bil edini in prinašal je notranje zadovoljstvo, čeprav se je vedno bolj izrojeval v papirnato birokracijo.

Ko se je zavedla napak, je bilo že zamujeno. Za šoferski izpit in druge tehnične in praktične stvari sploh ni bilo časa in želja. Le kdo bi se upal z njo peljati! Tudi smučanja ni bilo. Ostal je spomin na »lomanoški vodol«, kjer se je dalo odlično sankati in valjati v nedolžni snežni belini, poleti pa občutiti rosno deteljo z bosimi nogami v kolovozu.

TO JE ONA

»V ozračju lebdi vojna. Morda se »moško odcveteli junaki« ne morejo posloviti in sestopiti z odra. Ja, vojaške časti so zapisane v zgodovino. Le da ukazi prihajajo z mehkih prestolov, umirajo pa mladi ljudje in nedolžne žrtve. Ljubezen in strpnost znata vse izgladiti. Saj normalen človeški razum ne more odobravati rušenja sveta, ki si je od vojne komaj opomogel. Zato vojno zavrača!

Nostalgija po lepih romanih – Vojna in mir, Bovary, Kristina, Laviansova hči, Usodavec – in filmih Dr. Živago, Nepozabna pesem, Kramer proti Kramerju in slovenskih Ne čakaj na maj, Sreča na vrhovi, Potopljeni zaklad.

Želja po pristni ljubezni bi zavrgla kloniranje in vsa umetna odkritja. Človek in vsa živa bitja so se zmogla in znala razmnoževati – naravno, brez raznih spodbud in pripomočkov –, sicer bi vse izumrlo. Mladi pišejo in si izmišljajo »čudovite folklorne izraze«, to so pač sanje, starejši pa se modernizirajo in obujajo odplavane sanje. Z vami pa ostaja prijazno in malo posodobljena ...

Karolina Kolenc

Noč meglenih mehurčkov

Osmo po vrsti je bila letošnja noč penine, elitna prireditev v hotelu Radin, ki jo organizirata podjetji Radenska zdravilišče in Radgonske gorice s pomočjo številnih pokroviteljev. Tudi letos je bila razprodana v hipu, čeprav je za vstopnico z večerjo in izbranim programom bilo potrebno odšteti 10.000 sit.

V ceno vstopnice je bil všteti tudi aperitiv v avli hotela Radin in darilce – politrška steklenica šampanjca. 350 gostov se je potrudilo, da je izbrane tekočine (skupaj z darilcem) steklo po grlu kar 256 litrov. Gostje prireditve so bili od blizu in daleč – med njimi veliko znanih imen iz gospodarskega in političnega življenja. Doživeli so noč v izbranem okolju, prijetni družbi, vrhunskem programu in gostinski ponudbi.

Največje presenečenje in doživetje pa je bila vsekakor Josipa Lisac, saj je ob njeni predstavi in pesmi zamrl tudi plesni korak. Začela je z Ave Marijo in pozneje presenetila z Maglo. Vsekakor je bil to vrhunec večera, saj so šampanjski mehurčki postali megleni. Njen nastop je bila vrhunska predstava, med drugim namenjena tudi spominu na Karla Metkoša, njeni veliki in prehitro izgubljeni ljubezni (Karlo Metkoš je bil rojen 8. februarja). Pa tudi sicer je bil ostali del programa pozorno izbran – Jure Ivanušič kot izjemni povezovalac, plesna skupina Eve in ansambel Malibu.

Kuharji hotela Radin so se tokrat še posebej potrudili. Gostje so lahko izbirali med klasičnim in vegetarijanskim menijem. V petih izhodih so ponujali pri prvem lososovo peno v biskvitnem obroču na omaki penine z mangom, zelenjavno juho s sirovimi paličicami, marinirani razbif na zeleni omaki z opečenim srčkom, svinjsko ribico z jabolčno orehovim nadevom, koruzno pšenično zdrobavo ruladico, zelenjavni šopek v ohrovtovem listu..., pri drugem pa zelenjavno strjenkpo v ohrovtovem listu na omaki penine z mangom, zelenjavno juho s sirovimi paličicami, nadevane bučke s sojino pašeto na omaki suhih sliv, šampanjsko rižoto, hlebček s proseno kašo in skuto, pečeno jabolko s kostanjevim pirejem in glaziranimi orehi, solate in sladka presenečenja.

Noč penine ne more brez vinskih viteзов, ki so se skupaj z vinsko kraljico postavili v špalir in zbranim predstavili svoje poslanstvo.

Sicer pa je 8. noč penine nosila tudi humanitarno poslanstvo. Na aukciji so bila ponujena tri dela slikarjev – Mesariča, Červeka in Logarja in tudi prodana – po dobri ceni. Izkupiček od prodaje bo namenjen v dobrodelne namene.

Sicer pa so poleg pomoči, ki je je bila družina Kapševih deležna tudi, dokler je bil Alojz živ, od Centra za socialno delo in Območne organizacije RKS Gornja Radgona otroci po očetu dobili tudi pokojnino. Ob tem je vse stroške pogreba in drugih obveznosti na Hrvaškem in pri nas plačalo podjetje, kjer je bil Alojz nazadnje zaposlen, torej Paloma Sladkogorska. Ravno iz omenjenega podjetja so takrat tudi največ pomagali, saj so hitro izplačali 'odpravnino', nekaj pa je zbral tudi sindikat Pergam iz omenjenega podjetja. Na pogrebu je tudi predstavnik Kluba ljubiteljev starih motorjev Veteran iz Murske Sobote družini Kapševih izročil denarno pomoč, denar pa so zbirali tudi v nekaterih drugih skladih. Tako Kapševi otroci le niso ostali prepuščeni sami sebi. Poleg vsega so starejšega sina Branka (danes 23) takoj po prihodu iz vojske zaposlili v Palomi, kjer dela tudi danes. Mlajši sin Miroslav (22), ki je končal Srednjo šolo za gostinstvo in turizem v Radencih, je danes zaposlen v Senežecah, 17-letna Natalija je dijakinja 3. letnika Srednje ekonomske šole, 16-letna Valerija dijakinja 2. letnika Srednje kmetijske šole, najmlajša 9-letna Silvija pa je učenka 3. razreda OŠ Apače. Torej kljub vsem težavam je mami Sabini ob pomoči širše družbene skupnosti vse otroke uspelo spraviti na pravo pot.

Mag. farmacije Alenka Frumen

Alenka Frumen je najmlajša med farmacevti v Pomurskih lekarnah, kjer je zaposlena skoraj tri leta. »Za poklic farmacevtke in študij na Fakulteti za farmacijo sem se odločila že v osnovni šoli, tako da odločitev o nadaljevanju šolanja po gimnaziji ni bila težka. Naj pa vsem tistim maturantom, ki se še odločajo o študiju na kratko, predstavim farmacijo. Najpomembnejši predmet ali vsaj najpogostejša beseda pri imenih predmetov je poleg farmacevtski/ska še kemija, katere je res veliko (organska, anorganska, fizikalna, analizna, klinična, farmacevtska in

»Smeh je pol zdravja!«

morda še kakšna). Meni so bili zelo všeč medicinski predmeti in laboratorijske vaje, na katera moraš priti vedno pripravljen. Študij traja 9 semestrov in 1 leto absolventskega staža za izdelavo eksperimentalne diplomske naloge in diplomskega izpita (dejansko trajanje univerzitetnega študija farmacije je v povprečju 8,3 let). Po končanem študiju dobi diplomant naziv magister/magistra farmacije in se lahko zaposli na vseh področjih, kjer se ukvarjajo z zdravili (v industriji, lekarnah, bolnišničnih lekarnah, klinično-biokemičnih laboratorijih, raziskovalnih institucijah, izobraževalnih organizacijah).

In kot rada pravi, se je za delo v lekarni odločila »zaradi dela z ljudmi, občutka, da lahko drugim pomagáš, včasih samo z besedo (s svetovanjem), drugič s pravo izbiro zdravila, s čimer jim pomagáš ohranяти človekovo največjo dobroto – zd-

ravje. Zaposlena sem v lekarni Gornja Radgona kjer poleg klasičnega lekarniškega dela (izdaja zdravil na recept in brez recepta, izdelava magistralnih zdravil) izvajamo tudi farmacevtsko skrb, t.j. svetovanje obiskovalcem za zdrav način življenja, pravilno oz. z navodili skladno jemanje zdravil, seznanjamo jih z morebitnimi stranskimi učinki, opozarjamo na interakcije med zdravili, kakor tudi s hrano in pijačo. V naši lekarni se izvaja tudi projekt Obvladovanje hipertenzije v lekarni, ko na prvi stopnji svetujemo kako z zdravim načinom življenja zmanjšati tveganje za povišan krvni tlak, na drugem nivoju izvajamo meritve tlaka in ukrepamo po protokolih, na tretjem nivoju pa svetujemo o pravilni uporabi zdravil za zdravljenje hipertenzije. Kot koordinatorica v lekarni Gornja Radgona vodim ta projekt, izvajajo ga pa tudi ostali zaposleni, tako da si

obiskovalci lahko vedno izmerijo tlak in dobijo ustrezne informacije.«

Sicer pa se Alenka Frumen v Vestniku občasno pojavlja kot avtorica člankov o zdravilih in boleznih. Pisanje vsakega članka znova je poseben izziv, najprej izbrati ustrezno temo, iz množice informacij izluščiti najbolj zanimive in prevesti to v takšno obliko in jezik, da je za ljudi čim bolj zanimivo. Pri poklicu farmacevta mi je všeč tudi stalno strokovno izobraževanje, tako na lokalni ravni kot na državni, imela pa sem tudi priložnost udeležiti se svetovnega farmacevtskega kongresa v Singapuru.

Da je delo prijetno in ga opravljam z veseljem so »krivi« tudi sodelavci in prijetno delovno okolje. Skupaj se smejimo in veselimo ter upoštevamo načelo »Smeh je pol zdravja«. Smejte se tudi Vi.«

Milan Jerše

Z našega štedilnika

Ješprenjeva juha z jurčki

Krompirjev cmok
v prtičku
s prekajenim mesom
Pustno zelje

Skutni flancati

Ješprenjeva juha z jurčki

Sestavine

60 g ješprenja, 100 g korenja, 120 g čebule, 60 g zelene, 3 cl olja, 60 g svežih ali zamrznjenih jurčkov, 150 cl jušne osnove, 10 cl kisle smetane, sol, poper, lovorjev list, peteršiljeve vejice

Priprava

Ješprenj namočimo za tri ure v hladno vodo. Korenje, čebulo in zeleno narežemo na drobne kocke. Olje v kozici segrejemo, na njem prepražimo na kocke narezano zelenjavo ter zalijemo z jušno osnovo. Dodamo namočen ješprenj brez vode ter sesekljane jurčke. Začinimo in vse skupaj počasi kuhamo, da se sestavine zmehčajo. Nazadnje dodamo razžvrkljano smetano in po potrebi začnimo. Malo prevremo in preden ponudimo, potresemo s sesekljanim peteršiljem.

Krompirjev cmok v prtičku s prekajenim mesom

Sestavine

500 g krompirja, 100 g gladke moke, 120 g pšeničnega droba, 50 g masla, 1 jajce, sol

Sestavine za nadev

300 g prekajenega mesa, 80 g čebule, 3 cl olja, 15 g česna, 1 jajce, 80 g peteršiljevih vejic

Priprava

Krompir operemo in v olupku skuhamo. Olupimo, tako da nam ostane 400 g čistega krompirja, nato ga skozi cedilo s pomočjo jedilne žlice pretlačimo. Pretlačenemu krompirju dodamo moko, pšenični zdrob, maslo, jajce in sol. Vse skupaj zamesimo v krompirjevo testo. Pustimo počivati 30 minut.

Med tem si pripravimo nadev. Prekajeno meso drobno zmeljemo. Sesekljano čebulo na olju malo prepražimo z dodatkom sesekljanega česna. Mleto prekajeno meso damo v skledo, dodamo praženo čebulo s česnom, jajce in 1/4 sesekljanih peteršiljevih vejic. Vse skupaj dobro premešamo, da se dobro veže. Krompirjevo testo na pomočnik delovni površini pravokotno razvaljamo. Premažemo z nadevom in zavijemo. Če je cmok predolg, ga prerežemo. Namočeno in ožeto kuhinjsko krpo premažemo z oljem in potresemo s preostalim sesekljanim peteršiljem. Nanjo položimo pripravljen cmok, ga zavijemo in krajce povežemo z nitjo. Vse skupaj položimo v vrelo slano vodo in kuhamo 40 minut. Kuhan cmok odcedimo, odvijemo, narežemo in ponudimo z zeljem.

Pustno zelje

Sestavine

400 g kislega zelja, 60 g čebule,

3 cl olja, 10 g sladkorja, 100 g bučk, 20 g česna, 200 g paradižnika, 100 g vložene ali zamrznjene koruze, 10 cl belega vina, 20 cl jušne osnove, sol, poper, kumina

Priprava

Kislo zelje skuhamo in odcedimo. Čebulo olupimo, narežemo na kocke in prepražimo na olju z dodatkom sladkorja.

Dodamo sesekljan česen in na kocke narezane bučke. Malo prepražimo, zalijemo z vinom in dodamo na kocke narezan olupljen paradižnik, koruzo in kislo zelje. Vse skupaj zalijemo z jušno osnovo, začnimo, pokrijemo in dušimo 20 minut.

Skutni flancati

Sestavine

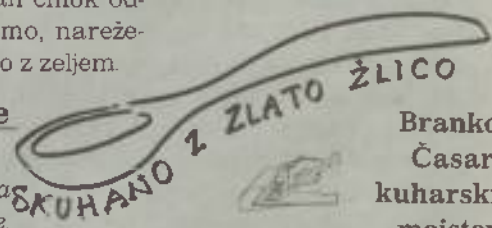
300 g moke, 40 g masla, 150 g pretlačene skute, 5 rumenjakov, 30 g sladkorja v prahu, sol, limonina lupina, 2 cl ruma, zavitka vanilin sladkorja, 1 zavitka pecilnega praška, olje za cvrenje

Priprava

Iz navedenih sestavin zamesimo testo, ki naj počiva 30 minut. Nato ga razvaljamo za nožev rob na debelo.

S kolesčkom ga zrežemo v poljubne pravokotnike, v vsak pravokotnik naredimo po 4 zareze, tako da ostane rob cel. Preden damo flancat v olje, narezane trakove med seboj prepletemo.

Ocvrte flancate potresemo s sladkorjem v prahu.

Branko
Časar,
kuharski
mojster

Kloramfenikol je antibiotik ali protimikrobno zdravilo, ki so ga odkrili leta 1947. Širši slovenski javnosti je postal znan, ko je zašel v mleko in ogrozil zdravje slovenskih potrošnikov. Takrat so mu pripisali tudi lastnosti, ki jih nima.

Delovanje

Deluje proti velikemu številu različnih mikroorganizmov, dejaven je na gram pozitivne in gram negativne aerobne bakterije, anaerobne bakterije, rikecije, spirohete in klamidije. V njih moti oziroma prepreči sintezo proteinov, celica tako ne dobi za življenje potrebnih encimov in drugih beljakovin in zato propade. Tako od vrste mikroorganizma kot od koncentracije kloramfenikola je odvisno, ali ta samo prepreči mikroorganizmu nadaljnji razvoj (bakteriostatično delovanje) ali ga tudi ubije (baktericidno delovanje).

Raba

Kloramfenikolove lastnosti so skoraj idealne, saj je selektiven, učinkovit in ima izrazito širok spekter delovanja, a se danes uporablja le kot alternativa, ko ni drugega primerne zdravila. Vzrok je v tem, da lahko prizadene tudi sesalske celice ter povzroči resne in celo usodne krvne motnje. Ustrezno je le, če zaradi alergije ali okužbe z odpornimi sevi ne moremo uporabiti manj škodljivega antibiotika, na primer zoper hude okužbe s salmonelami ter pri zdravljenju hudih oblik meningitisa, tifusa in rikecioz. Zdravilo se vnaša v telo paranteralno le v bolnišnicah. Ocenjeno je, da so v slovenskih bolnišnicah v zadnjih treh letih zdravili s kloramfenikolom manj kot sto bolnikov. Bolj pogosto se s kloramfenikolom v obliki mazila za oko zdravijo površinske okužbe veznice in roženice. Kapljice za uho pa

Na lekarniški tehtnici

se uporabljajo za zdravljenje bakterijskih vnetij zunanjega sluhovoda, ki jih povzročijo za kloramfenikol občutljivi mikroorganizmi. Tudi v teh primerih je raba upravičena le, če manj toksična zdravila niso učinkovita ali varna.

Nevarnosti

Čeprav večina ljudi ob jemanju kloramfenikola izkusi le malo stranskih učinkov, ima lahko zdravilo včasih resne, celo smrtne stranske učinke. Med zdravljenjem je treba spremljati krvno sliko in kontrolirati koncentracijo kloramfenikola v krvni plazmi. Mogoče nevarnosti so:

- Reverzibilna depresija kostnega mozga je odvisna od prejetega terapevtskega odmerka kloramfenikola. Celice, ki nastajajo v kostnem mozgu, so v manjšem številu, večja je dovzetnost za okužbe in krvavitve. Če zdravljenje ni predolgo, se krvna slika po prekinitvi terapije popravi.

- Do aplastične anemije pride pri enem od petindvajset tisoč do štirideset tisoč bolnikov, zdravljenih s kloramfenikolom, neodvisno od danega odmerka in trajanja terapije, torej se lahko razvije tudi pri zelo majhnem in enkratnem odmerku. V polovici primerov se konča smrtno. Pri tej obliki slabokrvnosti sta zavrti delovanje kostnega mozga in nastanek vseh krvnih celic. Simptomi, ki zahtevajo takojšnjo zdravniško pomoč ob zdravljenju s kloramfenikolom in so lahko znak aplastične anemije, so bleđa

Kloramfenikol

koža, vneto žrelo, vročina, nenavadne krvavitve in modrice, utrujenost in slabotnost.

- Sivi sindrom pri novorojenčkih se pojavi pri neustreznem zdravljenju z visokimi odmerki. Novorojenčki še nimajo ustrezno razvite jetrne presnove, zato se kloramfenikol v telesu kopiči. Toksične koncentracije obarvajo kožo sivo modro, telesna temperatura se zniža, trebuh postane napihnjen in novorojenček neenakomerno diha. Sivi sindrom lahko nastane tudi pri odraslih z obolenjem jeter.

- Tako kot pri drugih antibiotikih, je tudi pri dolgotrajni uporabi kloramfenikola mogoča superinfekcija z odpornimi mikroorganizmi.

Sklep

Iz povedanega sledi, da je upravičena zahteva, da kloramfenikola v mleku ne sme biti. V literaturi sicer ne poročajo o neželenih škodljivih učinkih kloramfenikola pri nizkih nezdravilskih koncentracijah, vendar teoretično lahko nepopravljivo okvarijo kostni mozeg (aplastična anemija). Dolgotrajno pitje kontaminiranega mleka lahko vpliva tudi na pojav odpornih bakterijskih sevov na sluznicah in koži. Nikakor pa kloramfenikol ni rakotvorni antibiotik, kot je bilo večkrat ponovljeno na različnih ravneh v medijih, in je zoper nekatere okužbe še vedno nepogrešljiv.

Alenka Frumen, mag. farm.

Besede
mode

Diamant za včeraj, danes in za zmeraj

Trilogija

**Zbližati se, živeti in za zmeraj
ostati skupaj - diamantni prstan kot najlepši in najpopolnejši simbol.**

Ta veličastni kamen sprave kot diamant imenujejo v Franciji, odlikujejo nedolžnost, modrost in vera. Njegove izjemne fizične lastnosti (trdota, prozornost in sijaj) so tiste, zaradi katerih velja za višji simbol popolnosti.

Prstan se kaže v znamenje zveze, zaveznitva, želje, skupnosti in povezane usode. Je po-

manjšan pas, ki varuje zaklad, kraj ali skrivnost. Natakni prstan drugemu naj bi pomenilo sprejeti darilo bližnjega kot izključno ali recipročno darilo. Že več kot 4000 let je torej prstan znamenje združitve. Ni ma začetka in ne konca. In narava ni mogla dodati boljšega kamna kot je diamant.

Moda kot spremenljiv-

ka in spremljevalka družbenih, kulturnih in tehnoloških tokov je znana po novih rešitvah, ki so združene s sanjami za prihodnost. Da je diamant vedno vključen v novi krog rešitev kaže na njegovo večno lepoto. Lahko se istoveti z večno črno, ki nikakor ni nikoli iz mode.

Prednost pri nošenju belega ali rumenega zla-

ta posutega z enim ali več diamanti je ta, da večinoma dopolnjuje celotni izgled osebe. Še več pomeni, kako zna oseba ta nakit nositi. Določen tip prstana »pripada« le določenim osebam. Zanimivo je, da nam lahko prstan pomeni več kot navada sama, zato lahko izguba šteje trojno.

**Tatjana
Kalamar M.**

Bioenergoterapevt Štefan Titan odgovarja

izloči z blatom. Ledvice zdravih oseb vzdržujejo količino sečne kisline. Če je to ravnotežje moteno zaradi ledvičnih kamnov, se pojavljajo tudi žolčni kamni, kar zmanjšuje funkcijo obeh organov, tako ledvic kot tudi jeter, poveča se vsebnost sečne kisline v krvi, zato se ta navadno nabira v sklepih. Najpogosteje v gležnjih, ramenih in zapestju, kar povzroča močne bolečine. Če ugotovimo, da gre za prevelike količine sečne kisline, moramo skrbeti za nemoteno delovanje ledvic in jeter s pravilno prehrano. Izogibati se je treba drobovini, kisli hrani in alkoholnim pijačam. Za boljše delovanje ledvic in jeter priporočam, da se daste pregledati, ali imate kamne, in če so v telesu, jih je treba odstra-

Gospod Leopold, žal se vam moram opravičiti, ker ste morali tako dolgo čakati na odgovor, toda bolje zdaj kot nikoli. Vašo pošto sem dobil komaj januarja. V pismu pravite, da imate povečano sečno kislino, zato vas zanima, ali je to mogoče zdraviti in na kakšen način.

Sečna kislina je odpadna snov, ki nastaja pri razgradnji nuklearnih kislin v telesnih celicah. Večina sečne kisline gre po krvi v ledvice, le-te pa jo odstranijo iz krvi in jo izločijo s sečem v mehur. Nekaj sečne kisline pa prehaja tudi v črevesje, kjer jo razgradijo bakterije in se

niti. Za čiščenje ledvic priporočam hmeljni napitek, kot je brezalkoholno pivo, po zaužitju pa obilico gibanja, vsaj hojo. Za čiščenje jeter priporočam olivno olje, ki ga je treba popiti zjutraj na tešče po eno žlico. Kako dolgo naj traja kura, je odvisno predvsem od organizma in stopnje obolenosti, toda vsaj štirinajst dni. Ob vsem tem pa za čiščenje telesa (navadno se ob žolčnih kamnih povečata tudi holesterol in sladkor) priporočam ovseni čaj. En liter napitka na dan sedem dni v mesecu vsaj tri mesece. Čaj pripravimo tako, da na cedilu operemo dve jedilni žlički ovsenega zrnja, ki ne sme biti škropljeno, zavremo liter vode in med vrenjem damo oves v vodo. Naj vse skupaj vre kako minuto, ne več, na-

to ga odstranimo z ognja in pokrijemo. Tako pustimo stati petnajst minut, nato čaj precedimo in pijemo čez dan.

Vprašujete tudi, ali je bolezen mogoče zdraviti tudi z bioenergijo. Lahko odgovorim pritrdilno, vendar vam naprej priporočam, da opravite vse zgoraj opisano. Priporočam seveda tudi pregled, kjer bova ugotovila vzrok, ki povzroča bolezen. Za pregled se morate naročiti po telefonu 539 17 37.

Sečna kislina je žal vedno pogostejša bolezen pri moških, ki napada vse večje sklepe. Kopanje v termalni ali termo-mineralni vodi lahko bolečine olajša, nikakor pa bolezní ne pozdravi.

Pri nekaterih posameznikih se bolečine tako le še povečajo.

Toplotna izolacija kletnih zidov

Pri zgradbah, ki nimajo izoliranih kletnih sten in tal, lahko pride do velikih toplotnih izgub v ogrevanih kletnih prostorih. Najprimernejša je neprekinjena toplotna izolacija, ki je položena na zunanji strani kletnih sten. Če pa jo položimo nad hidroizolacijo, pridobi le-ta še dodatno trajno zaščito pred mehanskimi poškodbami. Za toplotno izolacijo priporočajo debelino vsaj 50 milimetrov.

Toplotnoizolacijski materiali kletnih zidov opravljajo svojo funkcijo v precej drugačnih razmerah kot pa na primer na fasadi:

- stalno so v stiku z vlažno zemljo, izolacijski material pogosto obdaja voda, zato smejo takšni materiali vpijati zelo malo vode, po možnosti sploh nič,
- na toplotnoizolacijski material pritiska okoliški zasip, stalno je tudi izpostavljen agresivnim kemičnim snovem, ker je v stiku z vlažno zemljo in podtalnico, za toplotno izolacijo kletnih zidov so se v praksi najbolj uveljavili trije materiali v ploščah s toplotno prevodnostjo 0,027 do 0,05 W/mK, in sicer:
- ekspanzirani polistiren - stiropor (0,035 do 0,04 W/mK, tlačna trdnost 0,2 do 0,5 N/mm²),
- ekstrudirani polistiren - stiropor (0,027 do 0,033 W/mK, z zaprto celično strukturo, tlačna trdnost 0,2 do 0,7 N/mm²),
- penjeno steklo (0,045 do 0,050 W/mK, izredno velika tlačna trdnost).

Energetski strokovnjak svetuje

Ekspanzirani polistiren praviloma polagamo le do 3 metre pod koto terena in ga ne uporabljamo v conah kapilarnega dviganja vode oziroma v območju pod možno gladino podtalnice. Ekstrudirani polistiren je primeren tudi za območja s stalno vodo v tleh, medtem ko za penjeno steklo ni nobenih omejitev, kar se tiče stika z vodo. Če so plošče iz penjenega stekla nameščene globoko pod gladino podtalnice, je treba izvesti zaščitne ukrepe proti dvigovanju plošč zaradi vzgona.

Če imamo okoli objekta predvideno drenažo, uporabimo kombinirane toplotnoizolacijsko-drenažne plošče. Drenažni sloj je iz ponikalne in filtrirne plasti. Te naloge izpolnjujejo odtočni žlebovi na plošči in prek njih vgrajeni kaširani geotekstil, ki je stabilen pri filtriranju in preprečuje zapolnitev žlebov z muljem.

Pri toplotni izolaciji kletnih tal razlikujemo dva načina:

- toplotna izolacija celotne površine (tlorisa) kleti,
- toplotna izolacija pod tlakom kleti, ni pa vgrajena pod nosilnimi deli stavbe (zidovi, stebri).

Zaradi prevelike stisljivosti polistirena (stiroporja) je le-ta primeren le za toplotno izolacijo pod tlakom kleti, medtem ko toplotno izolacijo pod stebri in zidovi izvedemo s penjenim steklom.

**Miran FUJS, dipl. ing.
energetski svetovalec RS**

Za več brezplačnih in strokovnih informacij se obrnite na bližnjo svetovalno pisarno, telefon: 031/311159, email: miran.fujs@email.si, http://www.gi-zrmk.si/ensvet.htm

Nagradna križanka

Od 27. februarja
do 27. marca

HOROSKOPEN

Za mlade od 6. do 96. leta,
ki priznavajo ljubezen

Pripravlja:
Agencija Hogod

AVTOR: STEFAN HAJDIRJAK	REČNO KORITO	TV NOVINARKA KERCMAR	FRANCOSKA PREPROGA	TEHNIKA, NASPRO- TNIKA	KRAJ PRI ZALCU
GRIMASA OBRAZA					
NASILJE					
HRBOVJE V VZHODNI SRBIJI SLIKAR (SLAB.)					
PEN	VISJA UPRAVNA ENOTA V NEKATERIH DRŽAVAH	PRVI IN ZADNJI VZROK VSEGA KAR JE	SPOLNA BOLEZEN, GONOREJA	NORDIJSKA EPSKA PRIPoved	URNO VELEPEC
PATROLJA, IZVIDNICA				ANALI, LETOPIŠ	
POSLEDICA DALJŠE UPORABE				OZNA NA MALAJO NEKDANJI TURŠKI VELIKAS	
GRŠKA ČRKA			AM. ZVEZDA DRŽAVA (SALEM) IGRALEC SHARIF		NEMŠKI FILOZOF (GEORG)
HRUP MOTORJA				PREČNI DROČ V KOZOLCU	
STARI GERMANI				REDOVNICA	
OBOOSJE MEZOZOKA				EDINI IZKOP DNEVNI GORSKI METULJ	
IVAN TAVČAR		ZGODNJE VINO			SMUKARSKI CENTER NA JAPONSKEM
ČLOVEKOV MISLEČI DUH	U		SLOVENSKA PESNICA (PAVLINA) MESTO V SEV. ITALIJI		IZBRANEČ VOLILCEV, KI OPRAVI KONČNE VOLITVE
GRENKI LUKER				IGRALEC FLYNN METULJ Z OČESCI NA KRILNI	MILOŠ EKAR
PEN	DELAVSKI ZASLUŽEK	PR. SKLAD. (EDOUARD) SLOVENSKE METALURG (CIRIL)		IZVIRNO IME IRŠKE	BOŠNAR BEATLOV
GEOMETRIJSKI LIK				NASPROTJE OHLADITVE	
SEMIŠEČJE				PRIPADNIK GOTOV SLIKAR BOGDAN MEŠKO	
LJUDSTVO V ZAHODNI AFRIKI	K			ZADNJA STOPNJA BAROKA	
SLOVENSKE ČARODEJ (MIRAN)				KILOMETR	
NEKDANJI NIZOZEMSKI DRSALCI SCHENK			OTOK PRI ZADRU SMOLA MEH. TROPSKI DREVES	NEKDANJI PISARŠKI USLUŽBENEC OSTANCI V TALIJANCIH	NEMŠKI SLIKAR (MATHIS GÖTHARDT)
PEN	PTICA SEVERNIM MORJU	ETIM KRISTAN	GLAVNO MESTO ALBANIJE GLAVA (EKSPR.)		ŽGANI APNEČEK
CIRILSKI ARTIST		ČLAN KLUBA (ŽARG.)		IZNASEK PRI ŽIVALIH	
LADO LEŠKOVAR		TUR. NASELJE PRI ULAGU NAKODRANA VOLNEHA TKANINA		STRUPENA KAČA	
ZDRAVLJENJE				TANJA ODER IRANSKO NOMADSKO PLEME	
PEN	NAJMANJŠA KROGLA PRI BALIJANJU VRSTA POKRIVALA			IZ PLJUC IZTISNEN ZRAK NUDE SANJE	SLOVENSKA OPERA PEVKA (ONDRA)
STIŠČE DVEH STEH			REKA, KI TEČE SKOZI CAMBRIDGE RIMSKI HŠMI BOG	LJUDSTVO V SEVERNI INDONIZI HOKEJSKI PLOŠČEK	
ROMARSKO MESTO V BLIŽINI MADRIDA				SODOBNA UMETNOSTNA SMER	
SLADKA JED, PRIPRAVLJE- NA S STEPANJEM			NEKDANJI NEMŠKI KANCLER (WILLY)	BRODI	
JAVOR (LAT.)			VRBA S KRATKIMI VEJAMI		

OVEN

(21. III. – 20. IV.)

V tem obdobju, ki bo izredno dinamično, boste lahko veliko storili, če boste uporabili trezno logiko in glavo in se zavedali, da ni nič zastoj. Na delo prihajajte z nasmeškom in bližnjih sodelavcev ne ogovarjajte. Pričakujete lahko pomoč prijateljev. Odnosi s starši, nadrejenimi ali s tistimi, od katerih ste kakorkoli odvisni, ne bodo najboljši. Ljubite se lahko kjerkoli, le da bo za to tudi partner. Hrano temeljito prežvečite!

BIK

(21. IV. – 21. V.)

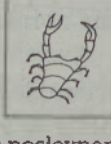
Napor pri vašem delu in obveznosti se bodo povečali, vendar vse opravljajte temeljito. Če se boste delu izogibali, bo to prineslo več škode kot koristi. V prvi polovici meseca uspešno dogovarjanje in na splošno ugodno za kariero. Previdno s čustvi in pozorno pri izrečenih besedah. V ljubezni bo umirjeno, sredi meseca stres zaradi partnerja. Povečala se bo privlačnost in pojavil se bo skrit umetniški talent. To je ugodnost obdobja, ki ga morate izkoristiti.

DVOJČKA

(22. V. – 21. VI.)

Tisto, kar ste načrtovali, začnite počasi uresničevati. Ugodno tudi za intimne odnose in učenje. Sicer miren mesec, ki bo v sredini prinesel nekaj dobrega. Spustili se boste v neko zadevo, pa še sami ne boste vedeli, za kaj gre. Možnost, da si boste zacelili stare ljubezenske rane in se na novo srečno zaljubili. V zabavni družbi se bo začelo opravljanje. Pametno boste storili, če boste takrat tiho. Neko sredo si oblecite čimveč tekstila v rumeni barvi.

RAK

(22. VI. – 22. VII.)

Na poslovnem področju bo najbolj ugodno v začetku meseca, čeprav vam bo primanjkovalo samozaupanja. Tisto, kar ste si zamislili, lahko začnete uresničevati, vendar boste morali med delom večkrat spremeniti cilj. Po 14. se bodo o vas širile govorice, ki pa naj vas ne ganejo, saj boste s svojim delom in obnašanjem dokazali ravno nasprotno in si tako pridobili dodatno zaupanje bližnjih. Toplo se oblecite in malo več gibajte!

LEV

(23. VII. – 22. VIII.)

Delo v službi se vam bo zdelo dolgočasno, kar vas bo spodbudilo k razmišljanju in morda celo povzročilo pozitivno spremembo, predvsem zato, ker se bo pokazala priložnost, da se dokazate. Na splošno bo mesec dokaj prijeten in romantičen. Okrog 12. ljubezen ali razočaranje, zato pri čustvih previdnost. Pozneje stabilno. Red in disciplina vam bosta šla na živce, a se bo treba sprijazniti. Tisto, kar želite, boste lahko izpeljali v nedeljo.

DEVICA

(23. VIII. – 22. IX.)

Včasih se znate dobro organizirati, drugič pa vam ravno pri tem najbolj šepa. Zaradi tega po nepotrebnem izgublajte preveč energije. Problema ne boste rešili, če ga boste nosili v sebi. Povejte, kaj vam leži na duši. Odkritosti vam ne bo nihče zameril. Po 5. se bo energija začela dvigovati in z njo želja po akciji. Primeren čas za pogovor s partnerjem in zabavo. Vaša preobčutljivost nikamor ne vodi, zato se malo več posvetite sebi.

TEHTNICA

(23. IX. – 22. X.)

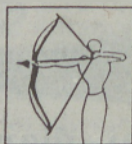
Posebej zanimiv mesec, ki ga boste preživeli drugače kot sicer. Doslej ste živeli umirjeno in stabilno, zdaj lahko vse obrnete na glavo. Čas je primeren za spremembe. Bi si morda spremenili frizuro ali se začeli oblačiti izzivalno? Energije bo dovolj, zato si lahko marsikaj privoščite in zvezde pravijo, da boste ob tem uspešni. Uspeli boste zgladiti spor, kar bo povečalo vašo veljavo. Krajše ali daljše potovanje.

ŠKORPIJON

(23. X. – 21. XI.)

Povečali se bosta notranja moč in discipliniranost in s tem priložnost za uspeh. Lahko pa se marsikaj podre, če boste premalo zaupali v delo in sodelovanje z okoljem. Ugodno tudi za korenite spremembe, tudi za spremembo službe na primer. Ogibajte se sporov z nadrejenimi in s tistimi, od katerih ste na kakršenkoli način odvisni. Nenadne izzive pričakujte v drugi polovici meseca. Na splošno bo to obdobje, ki veliko ponuja.

STRELEC

(22. XI. – 21. XII.)

Zbrati bo treba notranjo moč in počasnost ter obotljivost zamenjati z odločnostjo in učinkovitostjo. Na začetku se osredotočite le na eno zadevo in jo izpeljite do konca. Sicer umirjen mesec, ki se bo začel negotovo, končal pa precej zanimivo, morda celo s prijetnim presenečenjem. Družabno življenje se bo popravljalo. Pridružite se skupini ljudi, kjer boste lahko spoznali nove prijatelje in se duhovno obogatili. Preobčutljivost črtajte!

KOZOROG

(22. XII. – 20. I.)

Odločilno bo, kako si boste zastavili načrt. Veliko bodo pričakovali in zahtevali in malo ponudili. Zapletlo se bo in takrat se boste morali prilagoditi. Sicer dinamičen mesec, ki bo veliko ponujal in boste lahko natančni in učinkoviti. Ko boste čutili, da imate zadevo v oblasti, v akcijo! Po 5. prideta adrenalin in bojevitost. Nekaj nihanja bo pri samozavesti, toliko več energije pa bo za pravilno in pravično ravnanje. Srečali se boste z goljufijo.

VODNAR

(21. I. – 19. II.)

Takrat, ko bodo to najmanj pričakovali, boste dokazali, da ste učinkoviti. Kar nekaj dobrih idej boste imeli in tudi možnosti, da z njimi prodrete. V vaše znamenje prihaja Venera, zato romantike ne bo manjkalo. Priložnost za novo ljubezen ali osvežitev odnosov s starim partnerjem. Sreča doma. Ste razmislili, da bi prostor, v katerem bivate, nekoliko prenovili? Zdej je priložnost. Če za drugo ne, vsaj za dobro idejo. Pazite na gležnje.

RIBI

(20. II. – 20. III.)

Okrog vas bo živahno in veselo, vi pa si boste želeli, da bi imeli malo več miru. V poslu bo aktivno, dnevna opravila obravnavajte z vso resnostjo. Vložili boste precej energije, vendar se bo obrestovalo, tudi zato, ker se boste pravočasno prilagodili. Pri prehrani namenite pozornost jedem, ki so bogate z železom. Dnevni ritem vam je nekoliko prehitel, zato ga upočasnite, preden se bo začela večja utrujenost. Ugodno za večji nakup ali odločanje o njem.

REŠITEV KRIŽANKE 13. FEBRUAR 2003: STRATOSFERA - PRAVOSLAVEC - OŠTIR - AMADO - VA - TEOMAN - BERNARDA - SLIP - PAD - AMOR - AVANTURIST - KATUL - SKI - ASTI - SUMATRA - ODKADNINA - POLETJE - TEN - MAK - RETORTA - KAR - KREDA - MINOMET - ZOR - LEMUR - ANIT - ARI - ET - KAMELA - EKRAN - NO - KANONADA - AMETIST - KIRAS - SLANA - ERATO - IL - OSETI - MOTOR - RANIERI - EMIR - PETRA - RIAD - RAVENA - ALIANSKA - DEKAN - SES - SANSKRT - ANDRE - AST

Izrebranci Vestnikove nagradne križanke (13. 2. 2003)

1. nagrada v vrednosti 10.000 SIT: Ivanka Berden, Filovci 92, 9222 Bogojina; 59056053
 2. nagrada kuharica Boug žegnja: Marko Vaupotič, Noršinci 14, 9240 Lutomer
 3. praktična nagrada: 3 - 7: Milica Talaber, Mačkovci 52 b, 9202 Mačkovci
 4. Ana Kranjec, Velika Polana 216 b, 9225 Velika Polana
 5. Gusti Špilak, Kamovci 40, 9223 Dobrovnik
 6. Leontina Zrna, Mińska ulica 8, 9220 Lendava
 7. Andrej Gruškovnjak, Ozka ulica 8, 9000 M. Sobota
- Nagradnecem čestitamo. Potrdila za nagrade bodo prešla po pošti.

Povabilo k reševanju

Potrudite se in rešite (skupaj z davčno številko) pošljite na uredništvo Vestnika, Ul. arh. Novaka 13, M. Sobota, s pripisom Penova nagradna križanka, do vključno petka, 7. marca 2003. Pet reševalcev bomo nagradili, in sicer z nagrado v vrednosti 10 tisoč tolarjev, kuharsko knjigo Boug žegnja, čestitko na Radiu Murski val, Vestnikovo majico in Vestnikovo rutko. Če vam bo delal težave kakšen zemljepisni pojem, je dovoljena uporaba atlasa. Veliko užitek!

Kdo pa so ti mladi fantje?

Gospodje izpred natanko šestdesetih let

Prav gotovo imate mnogi neke na podstrežju ali v kleti, v kakšni kredenci ali omari, v kakšnem predalu ali celo sefu, v kakšnem albumu ali kar v škatli, skratka v svojem arhivu, številne več desetletij stare družinske ali prijateljske fotografije, ki so zanimive tudi za širši krog ljudi. Mnogi so namreč tudi na naših fotografijah, a jih iz tega ali onega vzroka nimajo, zato so posebej zanimive za več ljudi, celo za mlajše, ki bodo morda na njih odkrili katerega od svojih prednikov. In ravno tako sta razmišljala Vera in Alojz Gorza iz Rakičana, ki sta nam ponudila več kot zanimivo fotografijo, ki je nastala v zgodnjih pomladnih mesecih leta 1943. Nastala je torej natanko pred zavidljivimi šestdesetimi leti, na njej pa je štirinštirideset takrat nadvse pomembnih ljudi, predvsem iz Rakičana in Murske Sobote ter še nekaterih prekmurskih krajev. In prav zanimivo je, da so se ljudje tudi takrat, v času II. svetovne vojne, izobraževali, kajti fotografija je nastala pred Srednjo kmetijsko šolo Rakičan po končanem seminarju. Ravno tako je zanimivo, da so se v veliki večini vsi lepo oblačili, strogo v obleke, s kravato in vsem, kar sodi zraven.

V tistem času se je večina tukajšnjih ljudi ukvarjala s kmetovanjem in drugimi dejavnostmi, povezanimi z njim, nekaj pa je bilo tudi obrtnikov, podjetnikov, uslužbencev ipd. Kmetije, ki so se izobraževali, so na fotografiranje povabili tudi takratnega ravnatelja in učitelje na rakičanski kmetijski šoli ter seveda najpomembnejše podjetnike, ki so z njimi sodelovali oz. so odkupovali njihove pridelke s polj, iz

Februara je Rupel bil glaven. Se-
posedi je bil, te ga pa samo inouk nej
bilou. Našomi atiji se najbolje vjdi, ka
se je prejšnji keden za par dni v zemlou
pogrezno. Uradno je bil »zunaj Ljub-
ljane«. Kakšo vezo ma tou z njegovin
podpison tan na ovoj vilniuškoj izjavi
san si ges nej znal razložiti. San si pa
razložo, ka pomeni zunanji minister -
tou je takši minister ka je nej v Lublani,
nači skoro nemre biti san si mislo. Ati
naš je pravo po ton podpisi te dek-
laracije: »No zaj smo končno fküper s
pravimi državami. Zaj smo tan kama
pašemo. Zanimivo pa je ka sta tak Rop,
kak Drnovšek, kak ti nej znala, ka
Rupel podpišavle. No za par dnij sta pa
že pa znala. Čudno nej? Kakše kratke
pameti so naši najbolje prejnji. ? Fran-
cuz nas je že krejgo zavolo toga pod-
pisa.« »Voda njin v gut teče.«, je še pravo
ati. »Kakša voda, moutna?«, san pijto.
Lače njin malo drnckajo, pa stoučeki
tūj. Ka bou, če državljani Republike
Slovenije s svojoj volouf izrazijo ka
nešečjo v NATO. Ka de te ? Si tej še na
funkcijaj ostanejo? Znankar nej, če de
tak ščela vola naroda. Kak se coj držijo
se njin tou čista lejko zgodi. Če kakši
terorist s kufron, kak radi pravijo
gospod Rupel, dotečas ne prijde z malof
atomskef bombof v Lublano. Ka bi li
naj v luft pūjsto tan f toj našoj bejloj
Lublani? Še na Natofon lejko zavete, ka
van tan povejo, kakša dobrodelna
organizacija je NATO. Eno par mili-
jonof še morejo ponucati ka nas pre-
pričajo, ka NATO namesto paketof z
gestijon dosta rajši meče bombe, na
lagoje države. Gospod Buš - ameriški

Na fotografiji so (sedijo od leve proti desni): Matjaž Rous, učitelj; Jožef Vals (dvorski marof v gradu); Jože Benko, podjetnik - mesar; podjetnik in lastnik mlina Budina (imena nam žal ni uspelo izvedeti) Bac; Imre Šiftar, ravnatelj kmetijske šole; Bela Takač, učitelj; Endre Szabo, učitelj in glasbenik; Franc Kuzma, kmet; Imre Ščavničar, kmet; v srednji vrsti stojijo: Ludvik Senik (še živi v Bratislavi); Ludvik Bagari, Jožef Gorza, po domače Adanov Jože (oče Alojza Gorze, ki nam je dal fotografijo, ob tem pa je njegova soproga še danes najstarejša Prekmurka, stara 102 leti), Rudolf Vukan, čevljar; Ludvik Gorza, kmet; Geza Gyerek, kmet; Štefan Jančar, po domače Vorošov Števan; Štefan Horvat, posestnik (po domače Gazdov Števan); Štefan Balaško, kmet; Imre Lončar, paradni kočijaž; Štefan Fujs, vrtnar na kmetijski šoli; Alojz Horvat (oče zdravnika Horvata); Jože Horvat, po domače Berketov Jože; Franc Žitek, po domače Vilični; Ludvik Žitek, po domače Antoličov Lajči; v zadnji vrsti pa stojijo: Franc Filo, kmet; Mirko Rajnar, zidar, po domače Zobačov Imre; Franc Cipot, kmet; Franc Rajnar, po domače Kroški; Alojz Debelak, kmet; Štefan Rajnar, kmet, po domače Janašov Pišta; Geza Peterka, kmet in čevljar; Štefan Rajnar, zidarski delovodja, po domače Kuzmov Pišta; Jože Rezar, kočijaž; Ivan Kovačič, kmet, po domače Vanči; Imre Vukan, trgovec - kmet; Štefan Gyerek, kmet, po domače Števan; Leopold Horvat, kmet (umrl pred nekaj dnevi); Jožef Pertoci, kmet - železničar; Franc Horvat, kmet, po domače Hat Horvat; Franc Opec, železničar; Mihael Gyerek, kmet, po domače mali Gyerek; Janez Legen, »mašinist« - kmet; Franc Rajnar, kmet na kmetijski šoli, in Anton Vukan, kmet, po domače Džubanov Tonek.

sadovnjakov, z vrtov ter iz hlevov. Po naših podatkih naj bi vsi takrat fotografirani gospodje, razen Ludvika Sinika, ki v visoki starosti živi v prestolnici Slovaške, Bratislavi, že pomrli. Nazadnje, pred nekaj dnevi, je umrl Leopold Horvat iz Rakičana. Kar nekaj gospodov s fotografije je umrlo že med 2. svetovno vojno, nekaj jih je bilo tudi izgnanih oz. so ob nacionalizaciji zapustili svoje ognjišče. Drugi so umrli bodisi kot bogati in spoštovani državljani bodisi kot reveži, ko se niso znašli, potem ko so jim nacionalizirali premoženje.

in to že v mladosti, tretji so dočakali visoko starost ... A vsi so bili cenjeni in spoštovani med svojci, znanci, prijatelji in sosedi. Po ogledu objavljene fotografije se jih bodo mnogi potomci, prijatelji in znanci spet spomnili. Že vnaprej pa bi se lahko, ob zahvali Gorzovim iz Rakičana, ki so nam fotografijo odstopili, tudi opravičili, če je morebiti kakšen podatek napačen, kajti ob tem, da jih je velika večina že pomrla in da so se svojci nekaterih odselili po širnem svetu, je bilo dejansko težko odkriti vse podatke.

predsednik pravijo, ka so te države - osi zla. No zmejs ma štera ta lagoja država frtau svetovni zalog nafte, samo tou tak ali tak nikoga ne briga. Pou Afga-
nistana so zbombarderdejrali, pa so Osamo seglij nej najšli. Gvušno ger v osami žive. Naši prejnji so pa tak navdušeni nad Amerikof pa njuvin predsednikon. Ati samo čaka, da do ustanovili klub liznak v Lublani. Ka do ameriškom i veleposlaniki lizali znate ka.

Ka te pa pravli na slovenski izbor za pesem Evrovizije. EMA se tou zove, če stoj ne vej. Voditeljica je tak vo vjdla kak reklama za kakšo pijačo. Malo

čakšo. Frčafele pa ka so šče le popejvati
pa so kak je ati pravo mele nekše
zgrižene gvante z nekšimi odlačkami.
Ene so najbolje vlek le na pingvine v
nekši frakaj. Edne so pa cilou gvant doj
s sebe čej sale. Skuze so pa lekar poma
gale. Končno je zmagala Karmen. Malo
lalala, pa malo tralalala, pa malo
poletni dan, pa evo že mam pesem ka
de našo državo zastopala, tan v nekšoj
čudnoj državi bivše Rusije. Mogouče
cilou Rupla sebof zeme Miša, ka pa tan
kaj podpiše, samo ka bi nej glij pred
zadnja bijla naša pesem. Što bi tou
znal?

Nouvi župani, ka so zamenjali ove od

prle so pa v dosti mejstaj najšli velke
duge od svoji predshodnikov. Dolgove
po slovensko. Tresti, pa sedendeset,
eden cilou dvejstotresti milijonof. Ha,
pa so mislili, kak de njin lipou. Pa njin
lekar nede. Ati je pravo, kelko so pa še
nej najšli. Eni so par dnij pred odstopon
prej cejle gore paperof kūjrili. Dokazni
material se je spremeljno v čaren praj.

Našomi Plemenitomi so pa cesto
fkradnoli. Samo njemi je inouk sfalila.
Tou je bil premišleni atenatat na
Zmagoja. Atentatore, ka ceste kradnejo
še izda iščejo. Čiglij so njemi fantje v
modrem pihali na dušo, naj on piha v
balonček, je on nej ščel. Rajšt je lulo. Pa
je nalulo. Malo prej 1cejla1. Slovenski
protialkoholni borci se zavzemajo cilou
za 0.2. Tou njin znankar nede skouz šlo,
ka je eden atijof pajdaš z Veržeja pravo,
ka je pri telko že v lufti.

Tak moren pomali enjati. Če nete za NATO, nas šagajo ka do tuj ženske slovenske v vojsko mogle iti. Te de krf tekla med slovenskof vojskof. Sakši mejsec, do jo piščavali. Ati je pravo, ka če so že ščeli nas s ken nategnoti, bi si lejko kaj boukšega zmislili.

P.S. Lipou se mejte. Do marca meseca, te mo že znali, če smo v Evropi ali pa nej, pa če smo v NATO-ji ali pa nej. Gekoli mo ali pa nemo, še izda mo f Sloveniji. Tou je pa kak že gvušno znate zgodba o uspehu. Uspelo njin je. Enin. Te vozijo. Oni pa nas vozijo. Kak njin paše.

Lipou se mejte. Pa vrli bojte, pa psouf
ne draždite.

P.S. 2: Dimitrija so
njašli, zaj je že pa v
Lublani.

VANAK

Pomembna naloga

Andrea Bocelli in princesa Caroline v večerni obleki, ki so jo ukrojili posebej za to priložnost v studijih firme Chanel.

Princesa Caroline postaja v veliko zadovoljstvo svojega očeta, monaškega princa Rainerja, vse bolj resna in vse manj je slišati o njenih skandalih in porokah oziroma ločitvah. V zadnjem času z vso zavzetostjo opravlja naloge, ki so povezane z dvorom. Posebej je blestela ob nedavni proslavi dvajsetletnice organizacije Jeune J'écoute, ki skrbi za mlade, posebej nadarjene glasbene talente. Kot častna predsednica te organizacije je za posebnega gosta in atrakcijo večera v dvorano Grimaldi-Forum na svoje stroške povabila znanega pevca Andrea Bocellija. Sicer slepi pevec je s svojim značilnim glasom raznežil obiskovalce in požel ogromen aplavz ob petju arije iz Puccinijeve opere Madam Butterfly. To priložnost je Andrea izkoristil in prvič v javnosti predstavil svojo novo spremljevalko, 21-letno Veronico Belli, ki je pred kratkim s prvega mesta zrinila veliko Boccelijevo ljubezenin do nedavnega soprogo Enrico.

Punca meseca

Jami Santiago je doma iz Ria de Janeira. Pravi da že od malih nog sodeluje na tamkajšnjem pustnem karnevalu, zadnje čase pa vedno bolj razmišlja o trenutku, ko bo nekoč ugotovila, da strastno plesanje sambe ne bo prikrilo gub na njenem telesu in ga bo morala prekriti s tekstilom. Tudi do tega bo enkrat prišlo, po fotografiji sodeč pa je to še daleč.

Zibajo

Claudia Schiffer je pred tremi tedni v spremstvu moža, filmskega producenta Mathewa Vaughna, zapustila londonsko bolnišnico Portland Hospital, kjer je srečno (sicer s carskim rezom) in brez komplikacij 30. januarja povila prvorojenčka. Tretjemu članu družine je ime Caspar. Claudia Schiffer: »Rojstvo Casparja je bil eden najpomembnejših trenutkov mojega življenja. Nikoli nisem bila srečnejša. Zahvaljujem se osebju bolnišnice za res skrbno nego, predvsem pa hvala možu, ki me je med porodom držal za roko. Sin bo odrasčal kot princ. Če bo treba, se odpovem kariere. Vse mu bom dala, predvsem pa mater in normalnost!«

Portland Hospital je največja in najznamenitejša klinika za ženske v Veliki Britaniji. Tri etaže so namenjene samo porodom, za katere skrbi sto specialistov. Dnevna oskrba stane 975 evrov, v to pa niso vštete medicinske storitve. Klinika je priljubljena pri znanih in premožnih osebah. Tudi obe hčerki Sarah Fergusson na primer sta se rodili v tej bolnišnici. Lansko leto je prišlo v tej bolnišnici na svet 2100 otrok.

Kaj, že 78!?

Paul Newman vzhičen sprejema čestitke ob 78. rojstnem dnevu. Prva mu je čestitala soproga Joanne Woodward (desno), ravno tako igralka in tokrat soigralka.

Paul Newman, kaj bi govorili, je vaje različnih javnih nastopov in odrskih luči, toda ves pomp ob njegovem 78. rojstnem dnevu je bil tokrat tudi zanj veliko presenečenje, ker ga ob takšnem trenutku enostavno ni pričakoval. Njegovi kolegi iz newyorškega gledališča Booth Theatre, v katerem je Paul že večkrat gostoval kar nekaj let, so mu pripravili nekaj izjemnega. Mistru Plave oči, kot ga radi imenujejo, so čestitali takoj ob koncu gledališke predstave z naslovom Our Town, ki je na sporedu že od minulega decembra in v kateri igra hollywoodski zvezdnik eno glavnih vlog. Takoj ko je padel zastor, se je le-ta ponovno dvignil, in namesto da bi se igralci ob ploskanju priklanjali občinstvu, so prišli na oder s pisanimi baloni in vsi po vrsti poljubljali Paula, ki ni mogel skriti presenečenja in tudi radosti. Pozneje so se čestitke ob jubileju in slavlje nadaljevali v garderobi ob veliki torti. »Nič velikega, vendar tako dragoceno!« je bil ves komentar ganjenega junaka velikih in malih ekranov.

Sveti David

Tako bi morda lahko naslovili sliko oziroma portret londonskega nogometnega zvezdnika in soproga ene od pevk skupine Spice Girls, Davida Beckhama. Oba sta v londonskih krogih izredno priljubljena, tudi zato, ker v njunem zakonu ni večjih pretresov, tako značilnih za ljudi njune sorte. Zdaj je David skorajda dobesedno postal ikona. Znana londonska slikarka indijskega porekla Sharon Lutchman ga je z oljem na lanenem platnu ovekovečila na način in v tehniki, kot so slikali ruski umetniki v trinajestem stoletju Jezusa, svetnike in prizore iz svetega pisma.

Slikarka in ikona David

Spet zaljubljena

Še novembra lanskega leta je Nicole Kidman novinarju revije Gala izjavila, da bi bilo enkratno, ko bi se spet lahko tako noro zaljubila, da bi izgubila tla pod nogami. Vse kaže, da se ji je ta želja kaj hitro izpolnila, saj sta minili šele dve leti od ločitve s Tomom Cruisom in le dobri trije meseci, odkar se je izpovedala novinarju. »Blazno se je zagledala v nekega britanskega igralca,« je razkrila skrivnost njena mlajša sestra Antonia Hawley (32) in dodala, da Nicole ne počne nič drugega, kot govori o svojem izvoljencu.

In kdo je srečnež, ki je razvnel srce in pripomogel, da je Nicole izgubila tla pod nogami? Izbranec je britanski igralec Jude Law (30), trenutno naj bi bil še srečno poročen z Avstralko Sadie Frost, ravno tako igralko. Zakonca sta bila doslej, s tremi otroki vred, paradni primer urejenega in razumevajočega britanskega zakona oziroma družine. Pri nas manj znani igralec je v Hollywoodu dokaj dobro usidran.

Bil je nominiran za oskarja in pravijo, da je predvsem ženskemu delu filmskega sveta zelo pri srcu. Z Nicole sta igrala zaljubljenca v filmu Cold Mountain, ki se

ukvarja z ameriško državljansko vojno in bo šele letos prišel v kinodvorane. Od snemanja tega filma naprej tudi traja njuna zgodba. »Vsem je bilo jasno, da se med njima nekaj kuha. Ločila sta se od drugih v igralski ekipi in ves prosti čas preživela skupaj,« je pozneje komentiral novo ljubezen vodja snemanja. Da je vse skupaj resnica, potrjuje dejstvo, da so v sredini februarja Sadie Frost odpeljali v londonsko bolnišnico Cromwell zaradi poskusa samomora. Tudi izjava njenega očeta, da hčerka nezvestobe ne bo prenašala, govori o tem, da se končuje ena ljubezen in da se je neke druge že začela nova ...

Nicole Kidman. Prvič po ločitvi od Toma Cruisa žari od sreče.

Od leta 1994 srečno poročena Jude in Sadie. Zdaj je zakon v nevarnosti, če že ni končan.

Gre v Evropo?

Vse skupaj bi lahko označili le kot govorice, toda kjer je dim, je tudi ogenj. V poznavalskih krogih se govori, da se Michael Jackson (44) namerava preseliti v Evropo. Da ni vse skupaj iz trte zvito, je potrdil tudi njegov zastopnik za nepremičnine James Meiskin, ki je potrdil novice, da mu je Michael Jackson sam naročil, naj poišče ustrezen objekt - graščino ali palačo - in državo, v kateri bi se naselil. V nemških revijah lahko o tej zadevi celo preberemo, da je vse skupaj že tako daleč, da namerava Jacko kupiti pravljnični двореc bavarskega kralja Ludwiga II. v Hochenschwangauu. Račun je zaenkrat brez krčmarja, saj je Meiskin izjavil:

»Doslej nam graščine Neuschwanstein in Bavorskem še nihče ni ponudil, vemo pa za njo. Smo zainteresirani za vsako resno ponudbo in bomo vsako tudi obravnavali z vso pozornostjo.«

Zakaj naj bi se Jackson preselil? O tem krožijo različne govorice. Med drugim je prišlo na dan, da se legendarna pop zvezda še naprej rada sestaja z otroki. Dokazano je, da je pri njem prespal 12-letni Gavin. Bi rad zvezdnik z otroškim obrazom, ki so ga razbrazdale številne lepotne operacije, menjal okolje in začel živeti na novo in drugače? Težko za človeka, ki ima premoženje, vredno skoraj 2 milijardi dolarjev. Tudi psihologi nimajo o njem bog ve dobrega mnenja. Nastopa že od četrtega leta. Začel je v družinski pop skupini Jackson 5, ki je bila pravo družinsko podjetje. Očetu je šlo za kariero in temu se je moral podrediti tudi mali Michael. Če ni dobro plesal, ga je oče po nastopu pretepel s pasom, enkrat celo z verigo od kolesa.

Jackson in 12-letni Gavin

Princ Harry (18) padel na izpitu iz geografije

Ubogi Harry. Na svojo vlogo princa in držo, ki zahteva takšno in drugačno brezhibno obnašanje, se še ni navadil. Uporni rdečelasec ima veliko raje vesele hišne zabave, punce, pijačo pa tudi kakšnega dimčka trave se ne bi ravno pretirano branil. Njegova šolska kariera še zdaleč ni tako bleščeča, kot je njegov naziv. Ne samo, da ni bleščeča, še več! Grozi mu, da bo ponavljal ali celo letel iz šole. Tega si skorajda ni mogoče zamisliti! Le kaj bi na vse to porekla pokojna mama Lady Di.

Mučen spodrslijaj

Da se stvar ne bi poslabšala, je vmes posegel oče, da reši, kar se še da rešiti. Da ne bi prišlo do škandala, je princ Charles z vodstvom šole in internata v Etonu sklenil dogovor, po katerem bo princ Harry lahko šel v dvanajsti razred s tem, da bo izpit iz geografije za enajsti razred delal poleti v izrednem roku. Štirikrat na teden pa bo moral sedeti z mlajšimi iz enajstega razreda in poslušati predavanja. Če bo fant uspešno končal dvanajsti razred, se mu obeta lepa nagrada: eno leto bo dobil prosto, ki ga bo lahko izkoristil za potovanja.

Medtem ko se Harry ubada s tem, kako se preriniti v naslednji razred, se je njegov starejši brat William (20), ki študira v škotskem mestu St. Andrews, nekako »ujel« in o kakšnih večjih problemih (o katerih smo svoj čas tudi poročali) v zvezi z njim in njegovim obnašanjem ni slišati.

Lepa, bogata

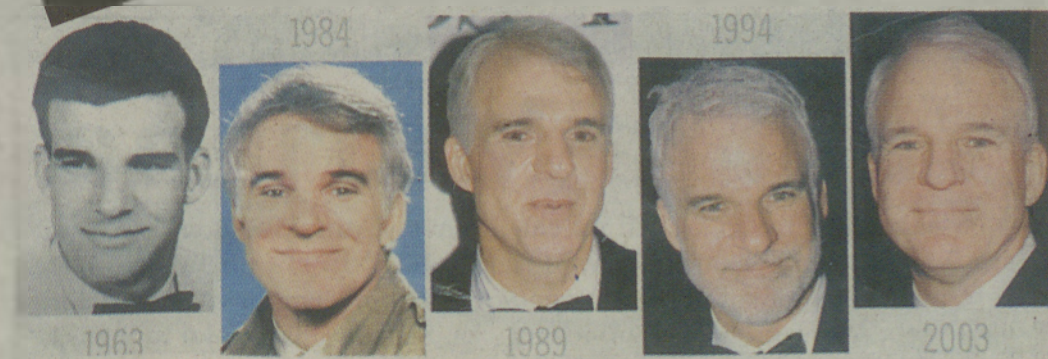
Za svoj 18. rojstni dan je Athina dobila prvi del bogastva, ki ga je leta 1988 na tem svetu zapustil grški ladjar Ari Onassis. Athina je Arijeva vnukinja. Skupaj z materjo Christino sta podedovali bajeslovno bogastvo, ki ga je Ari razdelil s posebno pogodbo, po kateri lahko Athina koristi dediščino šele ob polnoletnosti.

Prvi del zapuščine, ki pripada lepi vnukinji, znaša 1,5 milijarde evrov. Punca je, normalno, še neporočena, vendar bodo kandidati njeno srce težko osvojili: že zato, ker jo neprestano straži elitna enota specialcev.

Steve Martin od 1963 do 2003

čas gre svojo pot

Svojo kariero komika je Steve začel že s sedemnajstimi leti in čimbolj so se leta odmikala, tem boljši je postajal. Zato ni nič čudnega, da je tokrat že tretjič nominiran za oskarja.

Na spletni strani <http://www.geocities.com/vinoteka2000/> se predstavlja Franc Kolbl s Cvena, ki zase pravi, da je vinogradnik starega kova. Ali je res tako, boste zvedeli ob branju njegovega »življenjepisa«.

Takole je pripovedoval:
»Rodil sem se 1931. leta na Cvenu staršema Matiji in Tereziji, ki sta sicer imela tri otroke: poleg mene še hčerko Angelo in sina Jožeta, ki pa je že umrl. Naša kmetija je bila ena največjih. Po osnovni šoli oziroma nižji

gimnaziji sem se zaposlil kot skladiščnik gotovih izdelkov v ljutomerskem Indopolu, predhodniku današnjega Murinega obrata. Starša sta želela, da bi vzel za ženo kako bogato kmečko dekle, toda jaz sem se zaljubil v 16-letno Jeko, ki je med vojno

Moja fotografija, ko sem bil star 35 let.

Bralci Péna se predstavljajo

Vinogradnik starega kova?

Mladi danes skorajda ne morejo verjeti, kako smo živeli nekoč, ko ni bilo elektrike, strojev ... in smo delali »na roko«, na primer luščili koruzo. Tale posnetek je s kuhanja, kjer sem se odlično odrezal.

V našem vinogradu je 5.000 trt, ki jih bom sam obrezal. Za to bom porabil okrog osem dni, saj v enem dnevu (običajno od 9. do 16. ure) obrežem od 600 do 700 trt.

izgubila starše in je bila potem od 1945. leta naprej v rejništvu pri dobri Kosijevi družini na Cvenu. Žalostno: tudi njej so bñanili, da bi vzela mene, češ da bo na veliki kmetiji morala veliko delati. Pa se na to nisva ozirala. Civilno sva se poročila 3. oktobra 1956. leta. To, da bo ta dan poroka, sem materi povedal dve uri prej, ko sva bila na njivi. Z Jeko sva nameravala ilegalno čez mejo – v svet, a je ni bilo mogoče prestopiti, kajti na madžarskem se je začela revolucija in je bila meja zato strožje varovana. Tako sva z ženo ostala na naši kmetiji, kjer pa je ona vzdržala le dva tedna, potem pa je odšla, saj ni bila kos delu pri živini. No, midva pa se nisva razšla, ampak sva naprej živel zakonsko življenje. Pozneje sva šla stanovat k Rudolfovim na Spodnji Kamenščak, kjer najemnine sicer ni bilo treba plačati z denarjem, ampak jo odslužiti z delom. Medtem, 1957. leta, se nama je rodila prva hčerka – Sonja. Moja starša sta se naposled omehčala in dobila sva gradbeno zemljišče na Cvenu. Da bi bila bližje, sva najela stanovanje na Veščici; po letu in pol pa sva se začasno preselila nazaj na našo domačijo na Cvenu 25. V novo hišo na Cvenu 48c pa sva se s hčerko Sonjo, ki je pozneje postala diplomirana delovna terapevtka, preselila 1960. leta. Osem let pozneje se nama je rodila druga hčerka – Suzana, ki je po poklicu ekonomistka in stanuje z družino v novi hiši v neposredni bližini naše domačije.

In če naj nadaljujem s svojim poklicnim življenjem, potem moram povedati, da sem po stečaju Indopola pet let delal v Audiju v Ingolstadt, nato pa sem se zaposlil kot prodajalec na bencinskem servisu v Ljutomeru. Vmes sem končal šolo za prodajalce naftnih derivatov. Naj se malo pohvalim: med strankami sem bil zelo priljubljen, zlasti pri ženskah. Kupcem sem hotel kar najlepše postreči, saj nisem le točil bencina in kasiral, ampak tudi obrisal stekla in se velikokrat pohecal. Priznam: večkrat sem dobil tudi trinkgeld. Imam pa tudi eno slabo izkušnjo: nekoč sem natankal nekemu Beograjčanu, ki ni imel denarja, ampak le kartico, s katero pa si na našem servisu ni mogel pomagati, mu dal naslov, da mi pošlje de-

Z ženo Jeko sva vesela, ker živi hčerka Suzana z družino v neposredni bližini in velikokrat pride k nama.

nar, a se nikoli ni oglasil.

Zdaj sem že več kot deset let upokojenec, a delam celo več kot prej. Na Šprincu imamo vinograd s 5.000 trsi zelenega silvanca, rumenega muškata, renškega in laškega rizlinga ter šipona. Imamo tako imenovano integrirano pridelavo. Ko je dobra vinska letina, pridelamo okrog 10.000 litrov vina. Kakih sedemdeset odstotkov ga prodamo (nekaj tudi oddamo) v rinfuzi (odprto), trideset odstotkov pa ga ustekleničimo in prodamo kot buteljna vina. Zase sicer pravim, da sem vinogradnik oziroma kletar starega kova, vendar dovteten tudi za sodobnost, zato se nisem upiral, ko je hčerka Suzana prišla na dan z idejo, da bi kupili pripomočke za stekleničenje. V kleti na

zato zlata odličja na raznih ocenjevanjih. Tako tudi na sejmu graševine (rizlinga) v Kutjevem na Hrvaškem. Buteljke prodajamo med drugim Radenski oziroma Diani - Zvezdi. Čeprav veliko delam – ta čas me čaka rezanje pet tisoč trt – se rad poveseim, na primer na upokojenskih srečanjih pa tudi v domači vasi, kjer občasno sodelujem v raznih skečih. Uveljavilo se je naše kuhanje. Velikokrat s tekstom, ki ga sam pogruntam, zapiše pa ga hčerka Suzana. V mlajših letih pa sem bil dejaven v dramski sekciji KUD-a Cven, saj sem igral pomembne vloge v okrog štiridesetih igrah: Divji lovec, Verija, Razvalina življenja, Mikdova Zala ...»

Štefan L. Sobočan

Včasih se mora človek pražnje obleči in s kolegi spiti kak špricar.

Šprincu smo potem uredili flaširnico. Imam sicer dolgoletne vinogradniške in kletarske izkušnje, kljub temu pa sem z veseljem obiskoval tudi tečaj za stekleničenje in druge oblike izobraževanja. Rezultat ni izostal, saj so naša buteljna vina ocenjena kot vrhunska,

Zase sicer trdim, da sem »starega kova«, s tem pa nočem reči, da nisem dovteten za novosti, na primer za predstavitev naše dejavnosti na svetovnem spletu.

Vida in Marjana

Po naključju smo ju srečali na valentinovo v Murski Soboti, doma pa sta v Črenšovcih. In naključje je tudi hotelo, da sta postali znanki, sorodnici, prijateljci ..., ko si je nekoliko mlajša in črnolasa Marjana (na levi) vzela mlajšega brata Vidinega moža. Seveda imata tako tudi enak priimek – Törnär. Večkrat pa se imajo lepo tudi vsi skupaj. Jog